

Revistă premiată cu medalia și diploma „Pamfil Șeicaru“ pentru literatură 2008

Climates

66

Director fondator:
Ion Iancu Vale

literare

Anul 6
mai
2013

Revistă literară și de cultură românească
Fondată: mai 2007

Pictură de
Rafael Sanzio

Semnează în acest număr

Carmen Sylva	Poeme	3
Fabianni Belemuski	Călătorie în România a împăratului Traian	4
Propus de G.R.	Pildele lui Socrate	6
Daniel Ioniță	Poeme	7
Vavila Popovici	Alege-ți plaja, nisipul, vântul și stânca	8
Ion Catrina	Un poet de aleasă simțire	10
Constantin C. Popescu	Pribeag pe drumul viselor	11
Muguraș Maria Petrescu	Dragostea supraviețuiește	12
Octavian Mihalcea	Conceptele misterului	14
Ștefan Lucian Mureșanu	Sărbătoare a iubirii la români, Dragobetele	14
Eugen Dorcescu	Poemele bătrânului	15
Emil Dumitru	Precizie... matematică!	16
Aculin Tănase	Flori de spirit (epigrame)	17
Nicolae Bălașa	Despre sărăcie și prostie ca formă manifestă	18
Dorel Schor	Cinci pictori care mi-au plăcut	19
Gheorghe Valerică Cimpoca	În căutarea Adevărului - Lumina Învierii	20
Ion Iancu Vale	Din mitologia mea (poeme)	21
Adriana Georgiana Epure	Tu ce vrei să te faci când vei fi mare?	21
Norbert Dodille	Viața mea cu Cioran	22
Zorica Sentic	Micile nimicuri	24
Propus de Puiu R.	Controverse intelectuale în familie cu final nedorit	24
Emil Perșa	Irod cel Mare (poem)	25
Dimitrie Grama	Crucea Roșie	26
Propus de B.P.	Savuros... cu academicianul Grigore Moisil	28
Dan Caragea	Lecția lui Einstein	29
Gabriela Căluțiu Sonnenberg	Flamenco	31
George R. Roca	Ispas, motan gras...	33
Paul Leibovici	Locurile sfinte din Țara Sfântă	35
Ștefan Ciobanu	InterVIU cu poeta Florina Zaharia	37
Manuela-Elena Dragoș	Pledoarie pentru carte	38
Ion Iancu Vale	Festivalul „Primăvara Albastră”	39

CONTURI PENTRU DEPUNERI DESCHISE LA BANCA TRANSILVANIA TÂRGOVIȘTE
RO 54 BTRL 01601201U02393XX - pentru depunerile în LEI
RO 04 BTRL EURCRT00U0239301 - pentru depunerile în EURO (SWIFT: BTRLR022)

Adresa redacției principale: Aleea Arcașilor, bl. 36, sc. B, ap. 23, Târgoviște, România **Telefoane:** 0722 702 578, 0741 732 122 **E-mail:** ioniancuvale@yahoo.com
Web site: http://climate.literare.ro

Director editor: Gheorghe-Valerică Cimpoca,
Redactor-șef (fondator): Mircea Cotârță
Redactor principal (fondator): Sebastian Drăgan
Colegiul redacțional: Grigore Grigore, Gheorghe Palel, Emil Stănescu
Florea Turiac, Lucian Constantin

Redacții asociate - România: Bacău, Bistrița, Brașov, Cluj-Napoca, București, Deva, Focșani, Iași, Suceava, Turnu Severin, Hunedoara, Mangalia, Olănești, Oradea, Ploiești); **Alte țări:** Anglia, Australia, Belgia, Canada, Danemarca, Elveția, Franța, Germania, Gibraltar, Israel, Italia, Macedonia, Portugalia, Republica Moldova, Serbia, Spania, S.U.A., Ucraina.

Colaboratori principali: Mihai Antonescu, Mihai Ardeleanu, Eugen Axinte, Iulia Barcaroiu, Nicolae Bălașa, Elena Buică, Roni Căciularu, Luca Cipolla, George Coandă, Florian Copcea, Melania Cuc, Emilia Dănescu, Mircea Drăgănescu, Eugen Evu, George Filip, Dan Giju, Dimitrie Grama, Mirel Horodi, Djamel Mahmud, Alexandru Manafu, Menuț Maximilian, Gavril Moisa, Octavian Mihalcea, Monica Mureșan, Ștefan Lucian Mureșanu, Florin Vărlan Neamțu, Emil Persa, George Petrovai, Georgeta Resteman, Puiu Răducanu, George Roca, Viorel Roman, Dorel Schor, Claudia Serea, Delia Stăniloiu, Victor Sterom, Al. Florin Țene, Ioan Țepelea, Baki Ymeri, Raquel Weizman.

Răspunderea deontologică a materialelor publicate aparține exclusiv semnatarilor

Tehnoredactare: Florin-Lucian Dragoș ■ 0730 863 602 ■ dragosflorinlucian@gmail.com ● **Culegere text:** Reta Sofronie ● **Corectură:** Manuela-Elena Dragoș

Revistă editată de Societatea cultural istorică „ARM” Târgoviște ■ ISSN 1843-035X

Spre ceruri iar.

REGINA

Cum, Doamne, să mai pot și eu
Avea talent?
Să pot și scrie?
Dreptate-ar fi să-mi dea chiar mie
Vreun dar divin prea dreapta soartă?
Prea mare ar fi norocul meu!
Eu sânt doar o Regină!
Eu, suflet bine educat,
Cum pot să simt mai omenește?
Când nu mă interesez, firește,
De atâția mulți ce mă-nconjoară
Frumos gătiți ca la palat.
Eu sunt doar o Regină!
Și griji? Ce griji să am, ce zor,
Când am și haine cum îmi place,
Și ori și ce-aș dori pot face?
Eu nu știu ceasul morții, însă
De foame știu că n-am să mor,
Căci doar sunt Regină!
Nici nu pot suferi să-mi spui
Fățiș un adevăr vreodată,
Beau vinul laudei ce-mbată,
Iar în urechi spre a nu înțelege,
Bumbacul lingușirii pui.
Eu sunt doar o Regină!
Toți strigă „ura” în jurul meu,
Se-nchină toți ca la icoană;
Pe cap dorm noaptea cu coroană
De aur, ziua stau pe tronul-mi
Zâmbind prea grațios mereu,
Căci doar sunt o Regină!
De ce v-ați pierde vremea voi
Citind ce scriu? Degeaba toate!
Abia când voi fi moartă, poate
Mă veți vedea ce-am fost, spre a zice;
„A fost, aproape, om ca noi!”
„Păcat a fost Regină!”

VIS

Si eu aș vrea să fiu
Regină odată și eu!
De-ar fi coroana mea de flori,
A ei podoabă roua cea din zori
Și a mea manta din curcubeu lucrată.
Și carul meu de-ar fi un nor frumos,
Să am ca mareșal al verii soare,
Si nouă muze damele de onoare
Și așa din cer să văd eu lumea jos.
Păduri și arte - apoi și tu poveste,
Să fiți al meu Regat, și tot ce este
In lumea asta gând frumos și sfânt
Și leagă om de om pe acest Pământ.
Dar dacă acestea nu le pot avea
Și dacă și coroana este grea,
Mai bine as fi izvorul cel din vale
Să plâng vorbind cu florile din cale.
(GEORGE COȘBUC)

ARTA

Tu ești bolnav, si rana ta afundă
Pe care-ai lumii mulți nerozi ți-o dară,
Tu nu mai poți să duci a ta povară
Și-un veac întreg trăiești într-o secundă.
Robit tu gemi, nu pot să-ți mai pătrundă
În temniță cântări de primăvară,
De mult, a plânge ochii tăi uitară -
În marea artei vin' de te scufundă!
Așa-i de cald în ea, și-așa-i de bine,
Și-i limpede-al ei val, și-ntr-aurit;
Și iar va crește inima din tine.
Spre arte-alergă, luptător trudit,
Și proaspăt sânge vei simți prin vine
Și vei trăi din nou, re-ntinerit.

CUM SOARELE

Cum soarele nu se mândrește!
El, care culmi încoronează,
Și brazi și flori îmbrățișează,
Și totuși și-n colibi lucește!
Așa și sfânta Poezie
Ce în Olimp de veci domnește,
Și frunzi de zei împodobeste,
Îmi scaldă sufletul chiar mie!

LA TEMELIA CASTELULUI PELEȘ

Vor gânduri să pogoare,
Ca frunza codrului,
Plutind șovăitoare,
Deasupra visului.
În cântec îndrăzniră
Ivirea spre lumină;
Furtuni le prigoniră,
Zvârlindu-le în tină.
Dar din adânc mijesc,
A sevelor puteri,
Ce iară se ivesc,
Cântând în primăveri.
Din despicata stâncă,
din frunza scuturată,
O viață nouă încă,
Prin ani din an se-arată.
Iar firea re-nnoită,
Un gând își luminează:
Că-n frunza galbenită,

Rămâne încă rază.
Aceeși e lumina,
Și-n zori și-n asfințire;
Cântarea, rugăciunea,
La fel au înfrățire.
Gânduri ocrotitoare,
Vă-nchid în temelie;
Sămânță roditoare,
Să fiți din piatră vie.

MUZICA MĂRII

Ține dintâi ghiocul la ureche,
Și ascultă, pierzându-te în visare;
Că din scoică geme revărsare,
Zbuciumarea mărilor - străveche.
Întreg glasul hăulitor al valurilor,
Câte au volburat tănuire ferecată;
Frământare în vaer preschimbata,
Tălăzuind în vecii vecilor.
Apropie urechea asupra inimii mele,
Și ascultă, deslușind ce spune.
Glasul dintâi, al lumilor străbune,
Sună peste mări, prin raze de stele,
Ca valuri luptătoare, răscolind,
Leagănă dorul lăuntriceii tănuiri;
Cu dureri, cu nădejdi, cu amăgiri,
In vecii vecilor - tălăzuind.

NEGURĂ

Sub cer senin plutește ușor
O negură, spre apus, spre apus
Un brad stă singur, visător,
Și-ar vrea să fie odată nor și el pe sus.
Din cer ea vede amaru-i chin,
Și aripile încet îi cad:
Din cauza largului senin
Ea vine acum, se lasă lin
Spre bietul brad.
Acu-1 sărută buze moi,
Si așa de mult l-au răcorit.
Din ochii suri ea cerne ploi,
Si-n păru-i blând apoi
Ea l-a învelit.
El n-a îndrăznit nici un cuvânt
Să-i zică, nu!
El e barbar -
Ea pleacă-ncet pe un val de vânt;
El stă și plânge din pământ

**Fabianni
Belemuski, Spania**

Îmi este greu să-mi imaginez ceva mai mai complex decât diferențele culturale între țări. Pe de o parte există mondializarea, care poate fi înțeleasă ca o reducere, în dificilul context al colapsului istoric care a început să se cultive odată cu modernitatea, a oricărei bogății culturale a țărilor într-o megacultură a imaginii, care se arată atotputernică și imbatibilă. Pe de altă parte există lupta, în numele unei istorii din ce în ce mai ruinate, pentru diversitate, dusă de entitățile naționale pentru a-și menține vie identitatea.

Eu am decis, contemplând panorama dezoilantă a timpului prezent, să mă urc în corabia învingătorilor, deci am ales prima opțiune. Nu ne putem aștepta de ceva timp, profetizând intuitiv, la o lume a țărilor ci mai degrabă la o planetă a lumii, care, din momentul reducerii diferențelor printr-un mecanism de echivalență universală, reluând binecunoscută expresie a lui Gianni Vattimo, nu va mai depune niciun efort pentru a sublinia importanța anumitor grupuri lingvistice.

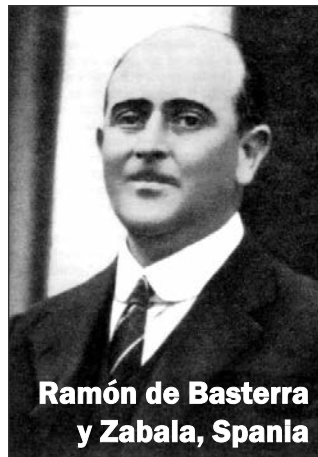
Nu este obiectivul acestui articol acela de a începe o dezbatere pe marginea acestor, pe de altă parte, spinoase probleme, dar ideea ne poate servi ca introducere, pentru a spune că, în paleta amplă a luptei pentru identitate, România se găsește astăzi, înainte de a ajunge la bunăstare și la

Călătorie în România a împăratului Traian

calmul ei sterp, într-o fază a revendicărilor. Fiind o țară mică, România își dorește un loc în cultura europeană și discursul opiniei publice, reprezentată de intelectuali, oameni politici și analiști, subliniază frecvent importanța culturii române în spațiul frontierelor Europei. Nu vom intra în detalii, mai ales pentru că a vorbi de ceva atât de abstract precum cultura unei țări, ne ar duce către un discurs interminabil, plin de clișee, ceață și sentințe fără valoare. Dar este important de semnalat complexul țării dacilor în comparație cu alte mari culturi din care românii se inspiră și pe care încearcă să le copieze. A vorbi cu ușurință și fără criteriu de această manifestare ar însemna, din partea mea, a face judecăți de valoare de puțină sau năla valoare.

Este însă cert că România e o țară aflată în căutarea propriei voci. De multe ori judecată greșit, de multe ori aclamată

**Ramón de Basterra
y Zabala, Spania**

pentru muzica, artele, literatură sa, România este fascinantă. Magia ei se află chiar în marile contraste prin care se definește plauzibil.

Țind să cred că această caracteristică a țării, evident, printre altele, a influențat decisiv orientarea lui Mariano Martín Rodríguez, către spațiul românesc. Rodríguez, investigator și critic literar, s-a convertit în Occident într-un apostol al literaturii române de science-fiction. Criticul, îndrăgostit de țara contrastelor și a extremelor, reinterpretează pentru necunosători - în utopia familiei europene - prin literatură, o imagine a României construită în jurul intoleranței, hoților, corupției de orice fel, a cerșetorilor, prostituatele și peștilor.

Criticul readuce cartea „La obra de Trajano (Romania en un libro)” a lui Ramón de Basterra, publicată în Spania de editura Akron, în prim plan cu un comentariu exhaustiv al operei și vieții

scriitorului pe care îl reabilitează just, după ce critica spaniolă l-a așezat în sfera autorilor franchiști. Opera, scrisă cu ocazia șederii sale în România, între anii 1918-1920, reprezintă un punct de plecare în planul mai amplu al criticului de a prezenta literatura română publicului spaniol, deci implicat european.

Ramón de Basterra, spirit contradictoriu, este descris de Mariano Martín Rodríguez în complexitatea contextului epocii. Intenția criticului este de a-l situa pe scriitor în momentul istoric în care-și desfășura activitatea, pentru ca cititorii să-l privească nu ca pe un autor de dreapta ci ca pe un om profund implicat în preocupările intelectuale ale timpului în care a trăit, cu avangardele care cereau întoarcerea la ordine în Franța sau curente îngrajorate de decadența artelor, a literaturii și a Occidentului în general.

Pare de necrezut că acea intensă frământare intelectuală a primilor ani ai secolului al XX-lea, cu toate manifestele, curente artistice, luptele, idealurile, acușările și extremismele caracteristice timpului au fost reduse astăzi la cenuși călduțe care amintesc, prin căldura emanată încă de jarul stins, de ficțiunile neînțelegerilor trecutului. Simulăm din intenție valori, lupte, idealuri. Ideea că și critica s-a transformat într-o simulare generală, exersând nu de contragreutate în sistem ci fiind o parte integrantă a acestuia, nu este nesăbuită. Dacă

► ținem cont de irelevantă puterii societății de a genera schimbări, într-o lume care proliferază autonom prin sine însăși, suntem îndreptățiți să credem că nimic nu se mai poate schimba printr-un proiect general al cărui obiectiv să fie alterarea direcției.

Explicația academică a fenomenului este că, odată depășit absolutul și noțiunile sale aferente (autenticitate, univocitate, adevăr, etc.), puțină implicare socială în politică sau în idealuri este o reacție de oboseală provocată de însăși căutarea absolutului, ceea ce, din punctul meu de vedere, reprezintă o încercare în plus de a da sentințe de caracter absolut asupra faptului că absolutul și calitățile sale intrinseci nu există.

Situându-l pe Bastera în contextul profundelor schimbări ale începutului secolului al XX-lea, Mariano Martín Rodríguez reușește să atingă rezultate care a priori nu făceau parte din lista obiectivelor sale, cum ar fi, spre exemplu, să-l facă pe cititor să înțeleagă faptul că, în ciuda decadenței - alt concept nostalgic, fără importanță - și în ciuda revoltei maselor, valoarea literaturii este dictată în mare măsură de seriozitatea autorului și efortul lui de a produce excelență în lucrările literare. De aceea, amintește de includerea lui Bastera în Novecentismul lui Eugeni d'Ors, sau de cuvintele lui Ortega y Gasset, care admitea meritul scriitorului basc în dez-

voltarea culturală a orașului Bilbao, dezvoltare pe care n-o cunoscuse până atunci nicidecum în Spania.

Descrierea circumstanțială a lui Bastera, dorința lui de a se întoarce la Roma, care continua să reprezinte pentru scriitor „Orașul” prin antonomasie, în sensul în care (Orașul) stabilea clar o ordine simbolică de forțe a valorilor, imposibil de străbătut într-o direcție sau alta, este un efort de clarificare notabil, înfăptuit de Mariano Martín Rodríguez pentru a ni-l prezenta pe Bastera îndrăgostit de Traian și opera lui, România. Cezarul rămânea pentru scriitorul basc încarnarea unui ideal al culturii care favoriza majoritatea și defavoriza minoritățile cu intenția de a promova un spațiu major în care toți să încapă, fără excluderi și revendicări minoritare.

Cezarul Traian, originar din Iberia, fapt care îl făcea pe Bastera să lucreze pentru o reînfrățire justă a poporului român și spaniol, reprezenta pentru el ideea de urbe, după cum semnaleză Rodríguez, în contrapозиție cu mișcările irregulare ale tribului, civilizația în defavoarea barbarismului. Roma a învins „regatul triburilor în continuă mișcare și dezagregare”. Cu aceasta, Rodríguez atrage atenția că în viziunea lui Bastera despre România și despre moștenirea Romei, ordinea, unitatea și funcționalitatea au învins haosul. Ideea moștenirii istorice pe care Roma a lăsat-o

României, de care Bastera era convins, nu era în dezacord cu viziunea lumii și a lucrurilor, absolut dihotomică, a scriitorului din Bilbao. Fiind tranșant, dar contradictoriu, un pasionat om al contrastelor care credea ferm că erorile sunt de fapt păcate venite din nerespectarea moralei, ce alt destin mai bun decât România, țară a contrastelor și a paradoxurilor, i s-ar fi potrivit?

Poate că decizia de a călători în țara Dunării nu a fost decât un punct pe traseul pe care trebuia să-l urmeze, decizia cea mai nimerită, împlinirea concretă a plimbării prin meandrele vieții, adică a da curs chemării destinului. Nu se știe exact până unde este capabil un om să ajungă, dar explicația pe care Mariano Martín Rodríguez o oferă, ne dă senzația că nu ar fi putut fi altfel, cel puțin nu în cazul lui Ramón de Bastera.

Odată ajuns în România în 1918, după primul război mondial, Bastera începe să-și desfășoare activitățile de mediere între două țări latine, promovând schimburi culturale ca de exemplu colaborarea celor două academii, cea romană și cea spaniolă. Munca sa a fost recunoscută și ulterior recompensată de însuși Regele României, care i-a înmănat Crucea Oficială a Ordinului Steaua României. Nicolae Iorga, bun prieten al lui Bastera, a admis în 1920 că: „Bastera și-a terminat cartea despre România”, fapt care înseamnă, după Rodríguez: „că a în-

vățat limba română și s-a îmbuibat cu istorie, literatură și cultura”, apoi a scris un eseu întreg „în mai puțin de doi ani, ceea ce constituie un excelent indiciu despre disciplina și capacitatea lui de muncă”.

Mariano Martín Rodríguez remarcă prietenia dintre Bastera și Iorga, care nu s-a îndoit niciun moment să-l elogieze în cartea sa „Oameni care au fost”, pentru că scriitorul spaniol a fost un prieten al României.

Nimeni nu e prieten al României dacă nu are o anumită predilecție pentru absurdul dus la ultimele sale consecințe, iar această afirmație, care poate părea deranjantă, este în realitate un semnal de dragoste pentru anomalie într-o lume care reușește să egaleze oameni și voințe într-un piuré fără gust.

Lucru notabil este documentarea investigativă a lui Mariano Martín Rodríguez care reușește să-l introducă pe cititor în momentul istoric al decadei 1920, când Ramón de Bastera a scris „La obra de Trajano”, iar acest fapt dovedește într-o mare măsură că și el, iubind absurdul, se simte paradoxal, că într-un fel se simte român. În același timp, trezește interesul pentru omul Ramón de Bastera, un personaj într-adevăr atipic prin contradicțiile sale, prin paradoxuri și prin incapacitatea de „a armoniza punctele contrare”, după cum indica Ortega y Gasset.

Meritul cel mai mare al criticului ►

„O călătorie de mii de mile începe cu un pas”

Într-o zi, Platon l-a întrebat pe Socrate ce este DRAGOSTEA.

Socrate i-a răspuns: „Du-te pe câmpul din apropiere și adu-mi cel mai frumos spic de grâu pe care îl vei găsi, dar ține cont că nu ai voie să faci decât o singură încercare”.

Platon l-a ascultat fără să crâcnească și s-a întors după o vreme fără a aduce nimic cu el. Socrate l-a întrebat ce se întâmplase, iar Platon l-a lămurit:

„Atunci când am intrat în lanuri am zărit un spic înalt și frumos, dar m-am gândit că poate voi găsi un altul și mai maiestuos, așa că am mers mai departe. Am căutat în zadar după aceea, căci nu am aflat nici un alt spic asemenea celui dintâi, așa că nu ți-am mai adus vreunul”.

Socrate i-a spus: „Aceasta este dragostea!”.

Într-o altă zi, Platon l-a întrebat pe Socrate ce este CĂSĂTORIA.

Socrate i-a zis: „Mergi până la pădure și taie-mi cel mai mândru și mai

Pildele lui Socrate

chipeș brad, dar adu-ți aminte că nu ai voie să faci decât un singur drum pentru asta”.

Platon a făcut întocmai și a revenit după un timp cu un brad nu tocmai înalt și nu foarte frumos, dar îndeajuns de arătos. Socrate l-a întrebat de ce a ales tocmai acel pom, iar Platon i-a răspuns:

„Am văzut niște brazi foarte falnici în drumul meu prin pădure, dar mi-am amintit ce s-a întâmplat ultima dată, cu spicul de grâu, așa că l-am ales pe acesta. Mi-a fost teamă că dacă nu îl iau cu mine mă voi întoarce din nou cu mâinile goale, deși nu a fost chiar cel mai frumos brad pe care l-am zărit”.

Socrate i-a spus: „Aceasta este căsătoria”.

Cu o altă ocazie, Platon l-a întrebat pe Socrate ce este FERICIREA.

De această dată, Socrate l-a îndrumat: „Du-te pe malul râului și culege cea mai frumoasă floare pe care o vei găsi, dar ține seama că nu poți să alegi decât o singură

dată”.

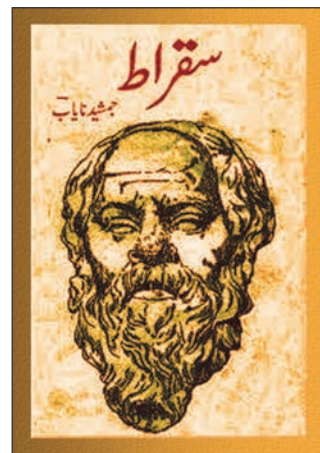
Platon a făcut așa cum i s-a cerut și, la întoarcere, a povestit: „Am văzut această floare lângă râu, am cules-o și m-am gândit că este cea mai frumoasă dintre suratele ei. Deși am zărit și alte flori minunate, continui să cred că aceasta este fără egal”.

Socrate i-a zis: „Aceasta este fericirea”.

Cu un alt prilej, Platon și-a întrebat învățătorul ce este VIAȚA.

Socrate i-a cerut să facă un nou drum în pădure și să aducă de acolo cea mai frumoasă floare care îi va ieși în cale. Platon a plecat de îndată, gata să își ducă la îndeplinire sarcina. Au trecut trei zile, dar el nu și-a mai făcut apariția.

Socrate a mers și el în pădure, să își caute ucenicul. În cele din urmă, l-a descoperit în mijlocul unei poiene. Socrate l-a întrebat dacă a descoperit preafrumoasa floare, iar Platon i-a arătat-o, răsărind din pământ chiar lângă el. Învățătorul l-a întrebat de ce nu adusesese

floarea la casa sa, iar Platon i-a spus: „Dacă făceam asta, s-ar fi veștejit curând. Chiar dacă nu o rup, ea va muri, mai devreme sau mai târziu. Așa că am stat în preajma ei atunci când a înflorit, iar atunci când se va ofili voi căuta o alta, la fel de frumoasă. De fapt, acesta este a doua floare pe care am descoperit-o”.

Socrate i-a spus: „Ei bine, se pare că știi deja adevărul despre viață”.

Cu alte cuvinte:

* DRAGOSTEA, NU înseamnă perfecțiune;

* CĂSĂTORIA, NU trebuie să fie o alegere perfectă, ci să devină;

* FERICIREA, ESTE o stare de spirit AUTO-CĂȘTIGATĂ de alegere;

* VIAȚA, ESTE bucuria de a fi împreună.

Propus de G.R.

► literar Mariano Martín Rodríguez constă în a atrage cititorii într-o călătorie în timp, prin istoria istoriei, din moment ce călătoria lui Bastera în România este ea însăși o istorie ce merită povestită. În timp ce scria istoria Cezarului Traian, Bastera povestea situația României din anii 20, istorie pe care

mulți nu o cunosc astăzi. Avem deci, de-a face cu un document de prima însemnătate.

Continuarea romană pe pământul lui Zamolxis este închipuită sublim prin ochii diploma-tului și scriitorului spaniol, iar citirea acestei cărți și a introducerii în privirea lui Bastera, reprezintă în mod literal, ca în lumile li-

terare ale lui Balzac, la fel de reale ca realitatea însăși, o călătorie prin istoria personajelor trecute în cărți, o minuțioasă descriere al contextului socio-cultural al marilor orașe București sau Iași, cu diferențele de clase, cu frivolitatea petrecerilor, cu negustorii evrei sau muzicanții țigani; este un periplu prin ipocrizia politică

a epocii, prin carnalitatea unui popor petrecăreț, melancolic, fals și poetic.

Dar cartea este în același timp o invitație pentru a cunoaște adevărul motor, după cum spunea Bastera, al României lui Decebal și Traian, țărânul, chintesenta poporului, obiceiurile lui străvechi, poezia, arta și muzica sa.

Poeme de **Daniel Ionită** (Australia)

PAMÂNTU-NTREG E-A DOMNULUI MOȘIE

Am venit de undeva și nu mai știu
Sunt acum într-un loc cu valuri și cu stânci
Ziua de ieri nu știa ce se va-ntampla mâine
Iar astăzi îmi apare ca o insula roșie
Un continent, o lume, o părere -
Ce își aduce-aminte vag, din când în când
De un copil din strada Butimanu,
De praful din Intrarea Toporași.
Era un tei, un dud, și-apoi un vișin
Un bulevard, un parc, și o cișmea -
Dar azi, eucaliptii îi salut,
Și-n buze de ocean îmi scald călcâiul.
Gandesc că poate mâine-n univers
Va aprea, în fine, Dumnezeu
Ca să oprească-acest nonsens ridicol
A-nchipurilor de geografie și istorie
A mărilor, și țărilor confuze
În care copiii se găsesc, unii în duzi,
Alți-n eucalipti, sau arbori de sequoia.
Crezând, ca și eucaliptii, că sunt siguri
Sau ca și teii, că doar ei există pe pamânt.
O țară și o mare sunt și eu
Mai multe chiar, fiindcă pentru mine,
Să fiu cuprins de-un singur continent
E ca și cum mă-ntinde sub capacul
Care se bate strâns peste sicriu,
Și nu pot respira, și-ncep să urlu!!
De aceea eu vă avertizez acum
Că nu pot fi prost cu un ocean,
O țară, două, ca la chiori...
Acestea-mi sunt acum
Infime, meschine și, mai ales, claustrofobe.
Și-apoi de ce n-aș exista-n același timp
Ca arbore sequoia și ca teii,
Ca trei-patru oceane, cinci ghețari,
O țară cu castani, una cu vișini,
Și ca un continent eucaliptic?

Așa cântau cei barzi, în vremi trecute
„Pamântu-ntreg e-a Domnului moșie...”?*

(*Psalmi, 24:1)

OCHII CE PLÂNGEAU ÎNTR-UN TRAMVAI

“Vremea curgea din norii negrii pe pavaj
Ca ochii plânși ce tocmai se suiseră-n tramvai
Își amintea oare vremea, precum poate ochii,
De vre-un iubit pierdut,
de vre-un regret adânc, de vreo bucurie infinită?
Uneori nici norii nu mai pot să-ndure
Atâtea milioane de-apăsări.
Simt cum rărunchii parcă li se rup,
Și parcă nu mai au nimica de pierdut.
Se tot revarsă-atunci pe câmp, pe streșini,
Și-ii vezi curgând pe caldarâm, pe oameni.
Nimeni nu zice „Ce-au și norii aștia?
Ce i-a apucat?
De ce nu-și duc povara dată lor?
C-avem și noi poveri, și nu mai curgem
Cu gândrile noastre peste alții...”
Dar uneori tot sufletul se strânge-n ochi.
Nu mai e loc de ambalaj și etichetă.
Nu mai e timp pentru salut, sau bună-ziuă,
Nici chiar pentru „Să vezi ce s-a-ntâmplat”.
Și fie că dansează, fie că plâng,
Vezi sufletul despuat, în dansul lor, în plânsul lor,
în ochii ce nu mai pot minți
Fiindcă nu mai au nimica de pierdut,
Sau poate-au câștigat tot ce se putea câștiga...
Și nu le pasă nici de tine, nici de mine,
Nici de tramvai,
De lume, sau de univers:
Iar noi toți, care suntem conștienți de acei ochi,
Ce ard, fie dansând, fie plângând,
Suntem doar simpli spectatori fără bilet,
Precum chibiți care n-au pariat.
Părerea noastră e fără valoare,
Și de-o vociferăm prea tare,
fie și doar nouă înșine,
Devine gunoi cras, proclat, umilitor,
Fie că varsă milă sau dispreț,
sau chiar numai vre-un semn politicos de întrebare.
Doar poate, cine știe...
Dacă ne hotărâm să cheltuim averi
Cum ar fi lemn, fin, trestii,
Aur, argintărie, pietre scumpe,
Mă rog, sau ce-om avea prin buzunare fiecare:
O privire poate, o atingere, o rugăciune.
Atunci se poate să primim, la troc,
Cândva, într-un târziu, un înțeles -
Un simț care doar îngerii îl au,
Și-anume
Că ochii-aceia pentru noi dansau.
Că ochii-aceia pentru noi plângeau.”

Vavila Popovici,
SUA

Viețuim, adică existăm. Despre viața noastră, Nicolae Iorga - istoricul care a pășit prin întreaga pădure a istoriei poporului român -, spunea că ea este mărginită în timp, în spațiu, în putința de manifestare, că reprezintă așa de puțin, încât „trebuie s-o lărgim și s-o ridicăm cât se poate mai sus”.

Echilibrul dihotomic al vieții - egalitate - non egalitate - se realizează foarte greu în societate; inegalitatea în fața legii duce la abuz și corupție, ea se mărește și datorită factorului educațional; egalitatea de șanse oferită este și ea de multe ori nerespectată, așa încât, spusele filozofului german Johann Gottfried Herder (1744-1803) devin valabile, și uneori „poporul cel mai nobil își poate pierde noblețea; măduva îi este zdrobită în oase, și dorurile sale cele mai alese și frumoase sunt coborâte până la minciună și înșelăciune...”.

Omul simte când viața își pierde demnitatea, când ea este pusă în pericol, și încearcă să supraviețuiască. Supraviețuirea poate fi de natură fizică sau psihică, poate fi de scurtă sau de lungă durată, poate fi individuală sau colectivă. Metodele de supraviețuire diferă. Ele pot fi necivilizate, precum cerșitul, hoția, prostituția etc., sau pot alege o cale demnă, civilizată. Oricum, cei ajunși în

Alege-ți plaja, nisipul, vântul și stânca

„Nu-i trândăvie viața, ci trudă și-alergare.” Cuviosul Serghie Sevici

preajma fenomenului - fiindcă se poate numi fenomen -, bombardați fiind cu factori de stres, sunt cuprinși de teamă - un sentiment extrem de neplăcut -, de anxietate, uneori furie, frustrare, depresie ori remușcare.

Adeseori termenul de supraviețuire este folosit greșit de unii oameni căroră le place să se tânguie, confundând greutățile inerente ale vieții, cu cele amenințătoare de înfrângere, moarte. Pe de altă parte, este tot atât de adevărat că ceea ce facem sau trăim zilnic, în aceste vremuri, constituie de cele mai multe ori acțiuni sau situații de supraviețuire și nu aparțin unei vieți normale, în care s-ar desfășura corect toate acțiunile noastre și ar avea răspunsuri corecte. De aceea, ne confruntăm cu trecerea în aria adevăratei necesități de supraviețuire imediată, uneori dobândită în scurt timp, alteori angajată pe un termen lung.

Natura, cât și istoria, ne-a arătat și continuă să ne arate că cei care nu luptă, cei slabi pier. Legislații binevoitoare, milă,

ideologie nouă, nu pot inversa această lege. Se poate obține o păsuire - bună și ea -, dar nu o victorie. Se pune întrebarea: Cum trebuie acționat pentru supraviețuirea biologică, în mod barbar sau civilizat? O perioadă din istoria omenirii era în vigoare maxima: „La raison du plus fort est toujours la meilleure.” (Dreptatea celui mai puternic este totdeauna cea mai bună) - primul vers din celebra fabulă a lui La Fontaine - Le loup et l'agneau (Lupul și mielul); de aici au derivat expresiile: „Forța primează dreptului” sau „Dreptul pumnului”. În război, de exemplu, conta enorm forța fizică și numărul luptătorilor. Barbarii au răpus colectivitățile civilizate (țări, imperii), de cele mai multe ori prin forța numărului celor participanți la acțiune. Dar evoluția științei și civilizației din ultimul secol a schimbat radical situația strategică. Cea mai evidentă și totodată tristă manifestare a avantajelor științei o reprezintă capacitatea distructivă a armelor moderne cu care națiuni

nile se apără sau sunt pregătite să atace. În prezent lumea e altfel! Se pare că a devenit valabilă logica lui Kant privind moralitatea, „Nu trebuie să ucizi” fiind un principiu, dar nu o lege morală, fiindcă nu întrunește atributul universalității, permițând și excepții, existând împrejurări când trebuie să ucizi, de exemplu într-un război. „Nu trebuie să furi”, dar când îți mor copiii de foame, te duci și furi o găină sau un porc din curtea vecinului, să-i poți hrăni. Faci un păcat, dar ai cugetul împăcat prin motivație. Și aceasta pentru că supraviețuirea, se spune, include eroismul, curajul și uneori sacrificiul. Iată cum principiile se pot schimba, legile morale rămân însă aceleași. Dar, sacrificiul poate uneori suprima viața, când vrem prea mult, ori vrem totul, neluând în seamă că nu putem totul (Non possumus!).

Pentru a supraviețui - ni se atrage atenția - fiecare dintre noi trebuie să se adapteze noilor condiții. Și ceea ce era bun înainte: atitudine, pregătire,

► efort, număr – nu mai e acum nici adecvat, nici suficient. Nu se mai poate supraviețui „mioritic”, sunt de părere unii. Metodele vechi, tradiționale de supraviețuire ale înaintașilor noștri erau bune, astăzi ele nu mai sunt toate de mare folos. De exemplu, la sate oamenii lăsau ușile caselor deschise, fiindcă oamenii se cunoșteau, respectau legile morale cu strictețe și pe ulițe nu pătrundeau străini. Astăzi pe șosele circulă și opresc în sate, tot felul de oameni, unii certați cu legile. Altădată – și aceasta cu puțini ani în urmă – trebuia să știi: să înoți, să mergi pe bicicletă și să scrii la mașină. În prezent e nevoie de alte învățături: limbi străine, meserii noi, șofatul, folosirea calculatorului. Supraviețuirea în viitor este condiționată de policalificare, de permanentă reorientare și adaptare, nu de clasică „meserie pentru viață”. Soluția pentru viață și dezvoltare durabilă este: muncă, muncă și iar muncă, făcută cu capul, dar, de data aceasta și cu inima. Numai astfel ne putem salva din sărăcie sau din mizerie. Și să nu ne „aflăm în treabă” – vorba lui Petre Țuțea și să nu ne facem că muncim!

Șocul emoțional conștientizat al sărăciei sau inadaptabilității produs la nivel de gânduri are o mare forță care poate deteriora efectiv fiziologia organismului; omul se poate îmbolnăvi și doar

tea-l vânează. De aceea, poate, omului i se cere astăzi să fie mai conștient ca oricând, prevăzător, responsabil, să nu alerge după satisfacerea instinctelor primare, pierzând timp și demnitate și acceptând compromisiuri, nerespectând legile morale. Pentru aceasta omul mai are nevoie și de sprijin din exterior, adică de sprijinul societății în care trăiește, o societate cât de cât sănătoasă și nu una bolnavă! Însă, obligatoriu e nevoie de participarea și voința individului. Dacă tu te încapățânezi și nu vrei să lupți, să răzbești, nu te mai poate ajuta nimeni. Un om rațional și cu credință în Dumnezeu, nu poate refuza lupta.

Când începi să vezi că viața pe care o iubești se deteriorează, că refugiul în muncă, în artă, în literatură, nu se mai produce ca o tămăduire, că nu ești luat în seamă și nici răsplătit cum se cuvine, uneori și blamat, începi să te gândești la diverse căi de soluționare, de salvare a ființei tale, printre ele și emigrarea – la modă astăzi – ca o soluție pentru supraviețuire. Ea trebuie să fie însă, bine motivată conștiinței tale. Sunt unii care emigrează nu pentru a-și salva viața, nefiind în această situație, ci doar pentru a profita de unele avantaje materiale, neglijând partea cea mai importantă, cea a sufletului. Ce facem cu el? Nu ar trebui gândită și cântărită bine această acțiune, pusă în balanță

toate avantajele și dezavantajele, pentru ca mai târziu să nu-ți reproșezi ție însuși pasul făcut? Oamenii la care partea sentimentală atârână mai greu la cântar, pot suferi toată viața în urma acestui pas făcut. Dacă ești un om rațional, luptător, puternic și în măsură să realizezi supraviețuirea în noul mediu, adaptându-te, atunci nu vei suferi și vei fi mulțumit că ai reușit să te salvezi, că ți-ai atins țelul, căci „o viață fără țel e o moarte timpurie”, spunea și Goethe. Este tot atât de valabil pentru un individ, cât și pentru o întreagă nație.

De multe ori, ideea de supraviețuire ni se pare banală, dar ar trebui să-i acordăm o mai mare atenție. Importantă devine starea psihică în care ne aflăm, priceperea și abilitatea de a folosi o cale bună de supraviețuire din cele existente. Începi prin a-ți pune întrebări ție însuși, devii mai realist, învingi temerile, adopți o atitudine pozitivă, într-un cuvânt te antrenezi, până ți se inoculează această dorință de supraviețuire. Crezi sau ești sigur că ai găsit calea supraviețuirii. Urmează să te arunci într-o lume despre care știi poate prea puțin uneori, nu cunoști prea bine ce te așteaptă, cu ce șoc vei fi confruntat.

Scriitorul și futurologul american Alvin Toffler (n.1928) ne spune că societatea dispune de mijloace prin care leagă generația actuală de cea trecută, acest simț dez-

voltându-se prin cunoașterea istoriei, prin moștenirea acumulată în artă, muzică, literatură și știință, dar, noi nu dispunem de mijloace similare pentru viitor, neavând o moștenire a lui; poate fi însă trezită o conștiință a viitorului, în scopul atenuării acestui șoc al lui, ocupându-ne de prevederi și găsirea unor soluții la problemele viitorului, pentru a putea dobândi deprinderea anticipării lor. Probabil factorul imaginativ trebuie dezvoltat în acest moment și pentru aceasta avem nevoie de îndrăzneală. „În lume necazuri veți avea; dar îndrăzniți. Eu am biruit lumea,” putem citi într-unul din cele mai frumoase capitole ale Evangheliei după Ioan. A îndrăzni înseamnă a dobândi curajul de a acționa. Există și riscul pe care trebuie să-l luăm în seamă, adică să fim conștienți că ne expunem unui posibil pericol. Dar, nu riscăm imens dacă nu avem curajul unui risc?

Viitorul ne preocupă. Femeia - filozof Hannah Arendt (1906-1975) spunea că „ceea ce face cu adevărat diferența dintre această generație și generațiile trecute, în toate țările, este hotărârea primei de a acționa, bucuria în acțiune, garanția de a putea schimba lucrurile prin eforturi proprii.” Și gândul m-a dus la cuvintele Fericitului Augustin: „Învăț să-ți scrii durile pe nisip și bucuriile pe stâncă”. Totul este, zic, să-ți alegi plaja, nisipul, vân-

Ion Catrina

Cu puțin timp în urmă, ne-au parvenit „Poemele bilingve 3/Bilingual poems 3”, intitulat sugestiv „Micul univers/The little universe”, ale unui poet care nu mai are nevoie de nicio prezentare. Este vorba de un om de mare cultură, militant activ pentru promovarea frumosului în conștiința semenilor săi.

Poemele debutează cu o confesiune plină de candoare. Dintre toate spiritele visătoare și călătoare ale copilăriei, unul a rămas lipit de stele și a plecat în univers. El s-a dus să vestească lumii despre iarba verde de acasă, despre pământul negru încărcat de rod, despre fluturii de prin livadă și despre ste-

George Roca: Un poet de aleasă simțire

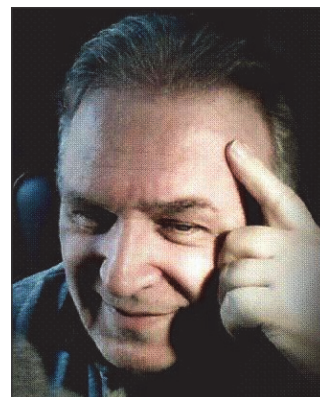
lele căzătoare ale nopților de vis. Este spiritul veșnic viu care arde pentru vatra plină de amintiri a copilăriei permanente ce se ascunde în fiecare dintre noi.

Călătoria prin univers este un fin proces inițiat marcat de relevații profunde. Poetul pornește din copilărie, se maturizează printre stele, își găsește împlinirea prin dragoste și așteaptă liniștit sfârșitul. Ciclul, amplu și profund, condensat la maximum, generează o succesiune de sentimente complexe.

Dialogul poetului cu

lumea este un dialog cu universul însuși. Ruga sa este una specială. Poetul cere timp pentru împliniri profunde, pentru realizări spirituale de substanță. Bucuria lui de fiecare zi e bucuria darurilor pe care i le oferă o viață împlinită. El îndeamnă oamenii să se bucure de tot ceea ce-i înconjoară și le arată calea spre liniște și mulțumire.

Exprimarea plină de candoare, atent șlefuită deconspiră un deosebit mănuiitor al condeiului, pentru care versul nu mai are nicio taină.

Ne exprimăm regretul că n-am avut ocazia să-l cunoaștem pe poet în deplinătatea forței sale creatoare, iar opera sa se desfășoară departe de privirile cititorului obișnuit. Critica românească se desfășoară după criterii accesibile doar pentru inițiați și în cercul elitei se pătrunde în mod arbitrar, după gusturi și exigențe îndoielnice. Sperăm într-o lansare de carte a distinsului poet și la librăriile din București.

tul și stânca.

► Umanitatea își are mersul ei, înaintea oricui, iar noi trebuie să ținem pașii cu ea. În aceste condiții, poate oricine să-și pună întrebarea: Dar eu ce și cum trebuie să acționez? Răspunsul trebuie căutat în cuvintele lui Nietzsche, care propunea în drumul ascendent al omului, folosirea „propriilor picioare”. Filozoful și poetul francez Jean-Marie Guyau (1854-1888) în scurta sa existență, a avut un optimism care se apropia de cel al lui Nietzsche, dar, în plus, a avut și o mare sensibilitate, o adâncă iubire și înțelegere a omului. Vorbea despre puterea vieții și despre

acțiune, numai ele putând rezolva o mare parte a problemelor gândirii. Considera că sacrificiul poate fi, în anumite cazuri, o extindere a vieții, preferând un elan de exaltare sublimă unor ani întregi de banalitate. „Părinții, spunea el, sunt cei care ne feresc de erorile în care ei au căzut, noi ferim descendenții noștri de erorile noastre, fiindcă în orice eroare există puțin adevăr și această mică parte de adevăr merge crescând, întărindu-se.” Să ne bizuim așa dar, mai întâi pe noi înșine, pe gândirea noastră, pe pașii noștri și apoi pe gândirea și pașii celorlalți oameni. Să fim călăuziți de sentimentul religios în tot ce

întreprindem, întrucât el, acest sentiment, desemnează dependența, legătura reciprocă cu divinitatea. Minunate sunt cuvintele acestui filozof, de care oricine își va putea aminti cândva: „Dumnezeu este prietenul pururi prezent al primei și al ultimei ore, pe care-l vom regăsi chiar acolo unde ceilalți nu ne pot urma, până și în moarte. Cui să-i vorbim de ființele care nu mai sunt și pe care le-am iubit? Printre acei ce ne înconjoară unii abia își mai amintesc de ele, ceilalți nici nu le-au cunoscut...”

Filozoful grec Epictet (50 d. H – 135 d. H.) spunea că nu trebuie să ne temem de sărăcie, de

exil, de închisoare sau de moarte, ci să ne temem de propria noastră teamă. Și pentru a nu ajunge să ne temem de propria noastră teamă, ne este necesară voința și stabilirea unui ideal, în așa fel ca viața să nu fie lăsată la voia întâmplării. Mi-au plăcut două fragmente din scrierile lui. Primul: „Viața la voia întâmplării este ca apa revărsată: tulbure, glodată, grea de răzbătut, vajnică, zgomotoasă și repede trecătoare”, cel de al doilea: „Viața orientată după un ideal este ca izvorul nesecat: curat, limpede, gustos, răcoritor, înviorător, căutat de toți, bogat și pururi fără de sfârșit”.

**Constantin C.
Popescu**

Se spune că orice călătorie, oricât ar fi de lungă, începe cu primul pas. La fel s-a întâmplat și cu Adrian Melicovici, acest incorigibil visător de vise frumoase, dar pentru împlinirea cărora nu pregetă să facă un lucru obligatoriu necesar, acțiunea. Primul pas al îndelungatei lui călătorii per pedes până la Roma, în Italia Cetății eterne, a fost făcut în toamna lui 2012, într-o zi cu soare blând, când am fost alături de el la începutul - primii pași - ai expediției interculturale Speranța unui vis. Unde e o voință există întotdeauna o cale, spune un alt cuvânt de duh, pe care inimosul „pribeag” târgoviștean a găsit-o întâi în sufletul lui, cu deosebire deschis către oameni. Lor le caută prezența ca unor îngeri, oriunde s-ar afla și îi cheamă alături în visul încheiat în decembrie 2012, la peste 60 de zile distanță în timp de locul primului pas. Timpul acesta a fost altul pentru călătorul supus eforturilor și osteneții, dar călăuzit de entuziasmul debordant al bunului meu prieten.

Noi, toți cei ce l-am urmărit în acest timp stând pe loc, putem cu destulă greutate și efort al imaginației să-l înțelegem. Abia acum, la ceva distanță în alt timp, când Adrian Melicovici urmează să ne dăruiască noul său volum, „Pribeag pe drumul viselor” vom putea să înțelegem mai bine experiența inițiată prin care s-a au-

Adrian Melicovici:

Pribeag pe drumul viselor

Editura Bibliotheca, 2013

todefinit ca om și scriitor la deplină maturitate. Am plăcerea să fi terminat de citit manuscrisul acesta, care nu e nici pe departe un banal jurnal de călătorie. Deși autorul l-a numit roman, cartea este o sumă de semne aproape magice (a se citi oameni, personajele vii ale cărții) pe calea unui drum lung, acela de la vis la realizarea lui, acela al sacrificiului și al încrederii depline în forțele proprii, așa cum fiecare ar trebui să ne alegem.

Un exemplu de dârzenie, de credință în steaua care nu se stinge a speranței, pe care Adrian Melicovici o urmează, dăruind o uimire care dacă nu ar fi aceea a unui scriitor ar putea fi la fel de curată ca aceea a unui copil. Un drum în căutarea unei lumi (în aceeași Europă care ne cuprinde de 2000 de ani fără „acte”) care trebuie să fie zgâlțâită din indifferențe, din prejudecăți sau judecăți deformate. Românii întâlniți în cale sunt cei cu inimile calde, generoși din fire, dar și cei pribegi - rătăcitori căliți de încercări, fie în secole de zbuciumată istorie, fie, mai recent în anii sumbri ai perioadei comuniste și post-comuniste.

Ca să ajungi trebuie să rătăcești, deși atunci când destinația există acest act nu se mai numește rătăcire, ci călătorie. Adrian Melicovici a călătorit singur către el însuși. O altă zicală spune că „drumul către tine însuși sfârșește când ajunge la celălalt”. O expedi-

ție reușită, pe care cei ce o denigreză nici măcar nu o pot imagina, își lasă mărturiile retrăite cu lacrimi în ochi în filele cărții, emoție care își găsește ecouri în cititor, atât în țară cât și în afara hotarelor. Varianta în limba italiană vine să sublinieze faptul că a purta pe umeri patria natală și culorile ei pe tălpi sunt o cruce greu de dus, iar acest Badea Cârțan al mileniului III - Adrian Melicovici - a îndrăznit să le cinstească într-un fel irepetabil. Recomand acest al cincilea volum al scriitorului mai cu seamă celor care nu au încă sau nu cred cu tărie în visul lor: este o lecție de încredere, de speranță și bucurie a vieții, lucruri de altfel oricând disponibile în univers, fără niciun fel de plată, dar cu răsplată înmiată.

**Muguraș Maria
Petrescu**

„Love Survives” (Editura ARTSHOP, Istanbul, 2013, 112 pp.) este cel de al treilea volum de versuri scris de Mesut Şenol. Este o carte de auto-definire („my dream and the river/ they would be together/ accompanied by/ all non conformist heroes/ and lament would not be a place” – Planned Daydream), pe care poetul a simțit necesar să o scrie, este crezul lui în cuvântul scris sau rostit și apoi transformat în sunetul poetic al unui început pur de lume, dinaintea facerii ei și, chiar dinaintea creerii lui Adam și Eva („Even the destiny of Eve and Adam is sealed”), este limbajul poeziei („Striking words melt hearts when time is right/ The language of music tunes in the heavenly arches” - Love Survives).

Poezia lui Mesut Şenol nu este una a căderii în deznădejdea Cuvântului, exprimarea lui este caracteristică unui suflet sensibil, („The truth and the soul walk side by side”) care gândește direct („The words fall short”), este poezia unor ochi ce văd ascultând („Moaning is hidden everywhere”), este poezia unei plăceri aproape epicureice („To sip you meets the same destiny/ It is different from poison and honey/ If every sip is to be accompanied by a chew” - To Sip You).

Timpul acestor versuri este un prezent al visului care trebuie simțit

Mesut Şenol: Dragostea supraviețuiește

și trăit la propriu, indiferent de piedicile care pot apărea („Now it is time to be awake and feel the dream/ to live it through anything may be hindering” – Sinaia’s Novel), este interludiul unor cicluri existențiale care curg oricum ireversibil și tăcut („The journey in the universal would become our companion in time/ There is not a single instant that does not belong to someone” - We Are Hanging on to Life), este timpul recunoașterii adevărului, atunci când în nopțile lungi își îmbrățișează temerile. Timpul existenței lui Mesut Şenol este acel fluid care îi trece prin trup la nesfârșit. Iată de ce, lumea lui, întregul lui univers, nu trebuie explicate, pentru că ele există în realitatea visului.

Love Survives este o cercetare atentă cu binoclul în sufletul oamenilor. O abordare răsturnată trimite cu gândul la explorarea sufletului, care, și el la rândul lui, are ochii de lupă ai binocului. De aici se deschid două perspective:

- 1) cercetarea lumii cu ochii binocului de suflet;
- 2) constatarea universului iubirii.

Cu toate acestea radiografia acestei lumi în care trăim și noi astăzi, nu este dominată de tristețe, iar dacă totuși ea

există, este foarte fin dozată și expusă constatării, Mesut Şenol învăluind totul în atmosfera poeziei lui. Avem de a face cu o scanare a acestei lumi, cu o constatare a ei la rece (cu un rezultat îngrijorător uneori), fără implicări sentimentale, poate cel mult doar o senzație de gust amar al ei. Nu avem de a face cu acele semne ascunse ale timpului. Cele două planuri în care este scrisă cartea, nu sunt rezultatul unei observații obositoare (mai ales în ceea ce privește primul ei plan), ci constatarea unei memorii figée, a unui pattern din care nu mai putem ieși. Pe de altă parte, Mesut Şenol răstoarnă din nou planul poetic, scriind deschis sau cu o sinceritate pe care și-o recunoaște, o poezie a contrastelor în care el ca persoană se încadrează și se auto-definește perfect, doar că de această dată într-un altfel de tipar „patterns of un-found things/ typical of poetic task on hand/ plasticity of feelings/ unlocking mysteries loaded/ when look seems so deceptive/ perceptions keep generating things/ humans start singing/ a music of after-world” (In Plain Sight).

Dacă veți avea ocazia să cititi Love Survives,

veți găsi cheia cărții unde va pe la mijlocul ei. Iubirea, sentimentul care a dăinuit dintotdeauna, trebuie, paradoxal privită aici printr-un amar deja constatat. Omenirea este en route și nu se mai poate opri, trebuie să-și continue acest „incredible fatigue test/ undergone by most humans/ as well as most up to date equipment/ to save the community” (En route). Totul este deja bine gândit, aranjat, dirijat, ordinul vine de sus, cangrena răului în drumul ei către perfecțiune, nu face decât să sape, ridicând, consacrand, la nivel de mândrie, ceea ce astăzi numim cu dezinvoltură „greșeală de fabricație”. Ce simte lumea de azi față de toate acestea? Simte acea pasiune oarecum misterioasă și inexplicabilă în interiorul căreia poți rezista numai dacă umorul (!) ar mai putea să ne călăuzească amărăciunea. Către toate acestea se întoarce Mesut Şenol cu o frază simplă prin care își exprimă un crez: ceea ce noi numim viața noastră nu pare a fi decât o călătorie prin scris (nu prin timp). Restul nu

► este decât o trăire într-o viteză amețitoare (avioane, curieri rapizi, etc.). Dar puterea minții? Puterea minții îi intimidează pe cei desperați, paradoxal dându-le năzuințe. Rămâne doar implorarea cerului, dar nu în sensul de a cerși, ci în sensul unei revolte interioare pentru ceea ce se merită pe drept cuvânt. Aceasta nu este o atitudine submisivă, ci curajoasă, dârză, de provocare, acceptată în permanență. Concluzia lumii în care trăim este aceea că „By listening the voice of conscience we go for doing something/ Say we talk or remain quiet, it would not make a difference, and we still exist” (We Are Hanging on to Life). Visul omenirii este acela de a îndrăzni să-și schimbe cursul ei existențial spre un mai bine și, de ce nu, dacă se poate, spre foarte bine. Cartea aceasta, ca și existența noastră ca și lumea sunt acea lecție permanentă și repetitivă „to learn how to get tired again” (Dreadless), viața nefiind, ironic, decât marfa care, îți dorești să fie de vânzare și pe care mergi să o cumperi.

Să revenim la cel de al doilea plan: iubirea prin care Mesut Şenol se auto-definește „I love my love time and again” (Out of Ordinary), poezia lui fiind, din acest punct de vedere, de o sensibilitate nebănuită, ce transpare cu fiecare vers, fiind parcă o permanentă și lungă scrisoare de dragoste

adresată unei iubite cu numele de: Darling Lavander. În acest poem deosebit de frumos te simți bine, te înconjuri de un câmp parfumat de lavandă mov care, dincolo de toate îți evocă și un tablou impresionist. Mesut Şenol afirmă că literatura și muzica sunt bogăția continuă a oamenilor, dar iată că și poezia, care împrumută sau se folosește de elemente picturale transmițând (cum este în acest caz) doar impresia, realizează, pe deplin același lucru, poezia lui materializându-se într-un cuvânt al unei simfonii muzicale. De această dată tonul se schimbă, devine unul de bucurie, în care chiar și jocul realității poate include o iubire imaginară sau nu. Iubirea lui, liber exprimată, râvnită chiar, este de o sensibilitate aparte. Ea este proiectarea unei lumi într-o bucurie de suflet exprimată, ritualic aproape am putea spune, prin parfumuri afrodisiace sau prin elemente picturale, de o coloristică optimistă, aleasă cu grijă. Fără să exagerăm, în acest joc perfect al iubirii, Mesut Şenol creează și pictează cu cuvintele, observațiile lui fiind cele ale detaliului metaforic bine controlat din punct de vedere semantic. Remarcăm că tonul general al poeziei lui nu este unul de tristețe, de abandon, ci unul de bucurie, concretizat într-o libertate a gestului („equal to the hurting and tickling pleasure of biting” sau

„without touching of the fingers on the neck/ there is an awkwardness in the riddle solved through kisses” – Her Teeth and Dreams).

Coloritul sau tonurile poeziei, dau senzația de inefabil, peisajele sunt descrise în culori ce redau imagini clare. Contururile, însă, se pierd în sau trec ușor în „shadow figures” de la tonuri de violet, la un gălbui auriu, de la culori vii la lumină la culori strălucitor fascinante în noapte. Unde ar putea fi folosită o astfel de tehnică picturală, pictată prin cuvinte? Desigur, la descrierea Venetiei, la redarea culorii lumii, la descoperirea metaforei expuse din noi. Privită din alt punct de vedere, omenirea are o nevoie permanentă de a „balance catastrophies with love” pentru a evita astfel, agonia ei permanentă „desire and passion for beauty/ still dominates the scene of the semi-desperate souls” – Jewellish Feelings. Toate aceste elemente creează o atmosferă caldă și calmă, intimă, plăcută și îmbietoare, în care lumina plăcută sau diafană, directă sau irizată, puternică sau adumbrită, predispune la iubire.

Dacă este să ne întoarcem iarăși la rigorile picturii impresioniste, vom constata că personajele sunt bine definite dar ușor estomate. La fel se întâmplă și cu volumul Love Survives, în care ele pot fi amorfe (voci de radio, mesageri pierduți în eter), sau foarte bine conturate, cum este cazul

pisicii, care devine personaj central în poezia For My Cat. Simpatice pisică devine obiectul unei atenții speciale.

Poezia lui Mesut Şenol este aspirația către infinit, către o libertate dorită și exprimată, trăită ca sentiment nevaziv. Ea își va lua cititorul de mână și îl va conduce către drumul descoperirii unei lumi tainice. Poezia aceasta te învâluie în sentimentul de dragoste, în lumină și sensibilitate, poetul reușind pe tot parcursul cărții să-i inoculeze cititorului dorința de a fi împreună în această lume aparte, în care el ascultă de porunca destinului „You are to open your universe, your soul, and you are to love” – Feelings. Versurile sunt deosebit de frumoase, iar muzicalitatea lor internă (o altă trăsătură de bază a scrisului lui Mesut Şenol) le face să curgă, dând astfel cititorului (chiar dacă le citește cu glas tare sau încet) o senzație de învâluire, de căldură, de dans senzual. Ideile ei sunt strecurate meșteșugit printre versuri (aceasta devenind deseori o tactică a poetului). Poeziile, versurile decurg firesc de-a lungul cărții și, dintr-o dată găsim ideea de bază, dezvoltată într-o teorie scurtă și concisă, explicată doar în câteva cuvinte). Poezia lui Mesut Şenol te învâluie în iubire, lumină și dragoste. Ea are o anumită muzicalitate, o anumită cadență interioară, care, coroborate cu ideile ei pure, ajunge să constituie, în final, adevărate eseuri poetice.

Octavian Mihalcea

O notabilă abordare a problematicei blagiene ne prezintă Lucian Gruia în elegantul volum intitulat *Lucian Blaga*. Universul Clepsidră și Matricea Stilistică, apărut la editura ieșeană Princeps Edit în 2012. Autorul încearcă să găsească o modalitate de acces corespunzătoare, să faciliteze pătrunderea elementelor fundamentale din acest veritabil cifru reprezentat de creația filosofului, poetului și dramaturgului român.

Puterea de a transcende reprezintă unul dintre fundamentele ontologiei blagiene. Misterul atotstăpânitor poate fi raționalizat, însă, prin

Conceptele misterului

natura sa fundamental contradictorie, nu poate fi pătruns cu maximă acuitate. Acesta e pluri-valent, comportând multiple necunoscute. Unele pot fi doar intuite, altele sunt permanentizate, mai existând și cele care potențează misterul. Cunoașterea luciferică presupune deschiderea întru mister prin actul transcenderii. Realitatea ocultă a lucrurilor nu se gestionează rațional. Existența misterului este condiția revelării prin actul depășirii metafizice. Lucian Gruia, raportându-se la bazele filosofiei lui Lucian Blaga, cercetează opera acestuia prin metoda autognoștică, de analiză a unui autor folosindu-i propriile idei. Prin fața noastră vor trece deja clasicele componente ale operei blagiene: filosofia, poezia, proza, dra-

maturgia și atât de particulară viziune asupra lumii, marcată de ființarea în orizontul misterului. Se recurge la creația culturală într-o încercare salutară de a cuprinde esența. Printr-o inedită sinteză poetico-filosofică, Lucian Gruia verifică măsura în care matricea stilistică propusă de Blaga se aplică propriei sale opere. Astfel este evidențiat specificul spiritualității românești, fundament care transcende vremurile, inconfundabil element în contextul unei holistice spiritualități. Cartea se axează asupra caracterului greu sondabil propriu creației. Pentru Blaga, aceasta rămâne un mister, cu originea în incognoscibilul eului uman și ținând de originea misterele cosmologice. Prin teoria matricei stilistice e întemeiată filosofic ideea

Lucian Gruia

privitoare la complexitatea culturii și imensa varietate caracteristică formelor istorice ale acesteia. Lucrarea lui Lucian Gruia ne prezintă liniile directoare ale arhitectonicii sistemului filosofic blagian. Blaga s-a simțit limitat în limbajul filosofic tradițional, fiind neîncetat în căutarea cuvântului care să exprime adevărul speculațiilor sale. Astfel a creat noi termeni filosofici, un limbaj propriu pe care îl explicitează și Lucian Gruia. Putem privi acest volum ca o introducere în opera lui Lucian Blaga. El are datoria să trimită cititorii spre o (re)lectură a operei blagiene, mai fidelă cu aceasta și datorită lucrării de față.

Ștefan Lucian Mureșanu

Nu contestăm etimologia cuvântului ca provenit din limba slavă însă nici excluderea derivării acestei onomastici din cuvinte trace. Cert este că obiceiul este moștenit de la strămoșii noștri însă numele sărbătorii încă trezește interese în acceptarea științifică a cercetării etimologiei acestuia.

Sărbătoare a iubirii la români, Dragobetele

Continuare din numărul trecut

Putem spune că simțim acum așa cum au simțit și strămoșii noștri, în preajma acestei zile, un început în toate! Pământul se trezește la viață, natura renaște. Soarele revarsă o căldură

mângâietoare, iar vântul suflă din plămânii săi aer mai cald, sângele schimbându-și culoarea, inima – pulsațiile. O mireasmă dulce se împrășteie pe cărări, chipul blând al primăverii ne zâmbește, iar

mâinile ei nevăzute ne mângâie... Seva pomilor mustește, dragostea începe să domine pământul. Zilele devin mai lungi și mai blânde, natura începe să-și arate farmecul. În curând natura se va îmbrăca în hainele-i frumoase, va da colțul ierbii, copacii vor fi ninși de flori albe. Miroas de început, miros curat, proaspăt, miros de ghiocel, mirosul dragostei...

Poemele bătrânului de Eugen Dorcescu

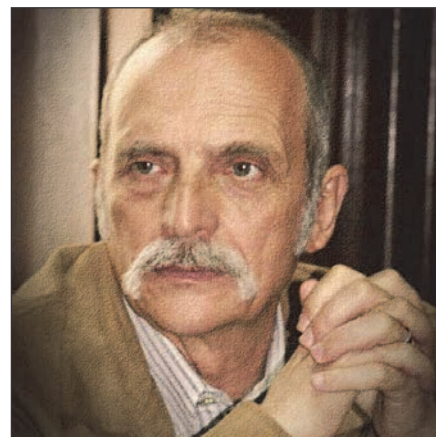
1. Bătrânul
și-a simplificat,
și-a geometrizat
afectele. Spune
că ierarhia iubirilor sale
începe cu Iah Elohim, continuă
cu soția, nepoții, fiicele, cu
părinții și frații – cei după trup,
cei întru credință –,
se oprește la semenii,
diluându-se enorm, pentru a-i
cuprinde pe toți, pentru a
se distribui egal fiecăruia,
se întoarce apoi, revine la
el însuși, încrezătoare,
dar bătrânul nu vrea
s-o primească, el știe
că a iubi pe cineva dintre oameni
înseamnă
a dori să trăiești tu în locul lui
- spre a-l feri de ororile vieții –,
el știe
că a urî pe cineva înseamnă
a dori să îl faci pe acela să
trăiască în locul tău,
și bătrânul nici nu se iubește,
nici nu se urăște,
el nu mai trăiește de mult în
locul său,
el nu mai trăiește
în nici un loc
și n-a murit încă.

2. Cadavrele încă vii din oraș
i-au făcut bătrânului o
primire indiferentă, o primire
prietenoasă,
era soare, era cald,
mașinile goneau care-ncotro,
copacii fremătau,
acoperind morminte de
aer,
adia, subtil, a trecere, a
descompunere, a
putrezire,
în vitrine soarele
- harnic paracliser –
aprindea candelă, stinge
lumânări,
se făcuse din ce în ce mai cald,
cadavrele încă vii erau pline,

din creștet până-n tălpi,
cu viermi lungi de
sudoare.

3. Incompatibil cu
spațiul, cu timpul,
bătrânul își gustă, în
singurătate, acronia,
obligat, totuși, prin pârgă
necruțătoare a gravitației,
să rămână fixat într-un loc,
într-un topos, în spațiul
de care nu-l mai leagă nimic,
în afara repulsiei.
Dar și timpul deșiră și
sfâșie – timpul, criminal nevăzut,
adânc împlântat
în inima spațiului, adânc
împlântat în trupul
bătrânului,
mușcându-i sufletul,
însângărându-i sufletul,
noaptea, mai ales,
noaptea târziu,
colindând prin coșmaruri,
ca o hienă.

4. Bătrânul e atât de
singur, încât
a umplut, cu firava lui
substanță, spațiul și
timpul,
bătrânul e atât de
singur, încât
nu-și mai află loc în
spațiu și timp, s-a ghemuit în
vechiul lui faeton de
cenușă,
cu vizitiu de
cenușă,
cu doi cai de
cenușă,
stă rezemat pe tapiseria
de scrum și cenușă,
străbate un peisaj
neînchipuit de pustiu,
neînchipuit de frumos,
operă a incinerării universale,
străbate un peisaj peste care
noaptea coboară definitiv,
o singură flăcăruie, un rest
al incendiului cosmic, îi
luminează,
de foarte departe,
drumul alb,
de cenușă.

5. Fiicele bătrânului nu
l-au uitat, deși, de fapt,
nu-l mai țin minte.
El nu le-nvinovățește, el nu
învinovățește niciodată pe
nimeni (poate tocmai de-aceea
nu-l mai țin minte),
el contemplă liniștit marele
râu al timpului (seamănă cu
Ibrul, își zice),
așteaptă clipa când își
va îmbrățișa mesagerul de
flăcări,
când va intra și se va
face nevăzut în familia
focului,
când fiicele focului,
nepoții focului vor
deveni
propria sa
familie.

6. Bătrânului
i s-a făcut atât de lehamite
de ziua
ploioasă, de
înfățișarea orașului,
de piața duhnitoare,
de semenii murdari, săraci,
zbârliți, sperați,
i s-a făcut atât de
lehamite de sine însuși, de
propria-i viață,
încât, întors acasă,
și-a șters, cu
un gest decis, decisiv,
și-a șters, de pe
pânza goală a zilei,
statura, umbra
și urmele –
atât înapoi, cât și
înainte.

Emil Dumitru

Însă, până ajungea la liziera plantației tinere de salcâm, o „perdea naturală” împotriva viscolului, cum solemn declarase primarul comunei atunci când o sădiseră, enervarea îi trecea.

În ultimele zile, fiindcă natura îi permisesese, folosise prima variantă. Și azi la fel. Cum ajunsese însă la potecă, simți nevoia să coboare de pe bicicletă și să meargă la pas: am timp, nici n-a trecut personalul de șase! își zise în gând nea Gogu privind în zare terasamentul căii ferate, apoi coborî privirea peste lanul de porumb: ia uite domne porumbul ’talianului, ce verde și frumos e! Nu te vezi nici călare din el. Dacă are omu’ utilaje aduse din Italia și îngrășămintele naturală dă la noi din sat... că vecinu’ meu Vasile, care are patru vaci, băligaru’ îl vinde ’talianului, pă euro, să fălește el, în loc să-l ducă la el pă ogor!... Tare dăștept, nu glumă!... Uite ce mare și bine dezvoltat e porumbul ’talianului, față dă al lor!... Cum să nu facă recoltă bună? Da oare, ce-o face domne cu atâta porumb?... L-o lăsa la noi în țară sau îl duce în Italia lui? Că doară e pământul lui, nu? Eu, dacă aș fi fost mare șef acolo în ”stat”, n-aș fi vândut nicio palmă dă pământ, l-aș fi concesionat doar pă cinci ani...

Ajuns lângă liziera de salcâmi, se opri să ad-

Precizie... matematică!

mire și porumbul oamenilor din sat. Plecase bine și al lor, muncit simplu, așa cu sapa și prășit cu calul, era cam la șold, și lumea terminase de câteva zile prășila a doua. Puse mâna streșină la ochi, să vadă mai bine. Acum în primele raze de soare, frunzele late de porumb, sclișeau unduindu-se în zare ca niște valurile mici ale unei mări calme.

Atât o fi și Marea noastră dă mare? se întrebă nea Gogu înălțându-se pe vârful picioarelor să vadă cât mai departe.

O fi mai mare dă cât văz eu cu ochii?... Of, Doamne! La vară, gata, mintenaș o duc pă Gherghina mea la mare, merită săraca!... Că murim și nu vedem și noi marea!... Hi, hi, hi!... s-o văz în costum dă baie pă Gherghina!...

Când își reluă mersul, trist că nu văzuse nici el și nici consoarta lui Marea Neagră, în dreapta nu se mai uită... S-ar fi întristat și mai rău și ar fi lăcrimat ca zilele trecute, când văzuse cum primii măracini începuseră să crească ca lăptucile într-o seră... Cât vedea el cu ochii, numai pământ mănos lăsat pârloagă... Pământ retrocedat după revoluție oamenilor, majoritatea acum bătrâni, însă ne-

având posibilități să-l muncească - dar nici încredere să-l dea în arendă sau ei să se constituie într-o asociație - îl lăsaseră de izbeliște.

Abătut și supărat pe situație, încăleacă pe bicicletă, trecu prin lizieră și coti pe lângă terasamentul căii ferate. De aici mai avea câțiva metri până la viaductul pe sub care trecea și urmărind poteca ușor șerpuitoare, gata, urma asfaltul, iar după zece minute de mers cu bicicleta pe drumul lin, ajungea la serviciu.

În acel moment se auzi în depărtare un șuierat de locomotivă. Întoarse capul și văzu cum vine trenul, ca un șarpe imens, alunecând pe drumul de fier.

Aha, e bine, uite și personalul dă șase, vine și el! Acu’ două minute a plecat din haltă! M-am încadrat la fix ș-o să-l mai prind pă moșu’ Stan, să mai stăm o țără de vorbă... mai fumăm o țigară! Iar azi... azi am să-l cinstesc cu o cafea, dă la bufet!

După câteva minute, locomotiva îl salută printr-un șuierat scurt și-l depăși. Răspunse și el salutului, făcându-i mecanicului, semn cu mâna. Precis e Radu pă locomotivă! Numai el mă salută așa scurt!... se gândi nea Gogu și viră

bicicleta, intrând pe sub viaduct, în timp ce trenul trecea pe deasupra, dar, când mai avea doar un metru și ieșea pe partea cealaltă, simți o lovitură cumplită în moalele capului. Parcă o grenadă făcuse explozie în ochii lui. Privirea i se încetșoșă și brusc văzu negru în fața ochilor, apoi totul se cufundă într-o liniște adâncă... Corpul lui nea Gogu, în virtutea inerției, mai merse câțiva metri pe bicicletă și se prăbuși într-o poziție total nefirească, cel puțin asta văzură călătorii din ultimul vagon, care în prima stație alertară șeful gării.

Vestea că nea Gogu ”cheferistu” a murit, sub viaduct, se răspândi ca fulgerul în sat și cei mai curioși dădură năvală.

Gherghina alergă și ea într-un suflet, desculță, dar, pe la jumătatea drumului, puterile o lăsară și se mai domoli. După câțiva pași, genunchii i se înmuiară și se prăbuși pe potecă în țărână. Se simți ridicată de brațe de niște femei, care o ajutară să meargă.

**Continuare în
pagina 28**

MATURIZARE

Exasperat de umilinți și chin,
Ca orice suflet bun și primitor mereu,
Eu, după ce l-am tolerat deplin,
Gonit-am imbecilul din launtrul meu!

LORDULUI DIN MINE

Fiindcă sunt un tip bonom,
Îmi crapă-obrazul de rușine,
Când mă apropii de un om
Și mă îndepărtez de mine!

BOGATULUI SĂRAC

Din artă ar gusta puțin,
Că nu-i persoană oarecare,
De n-ar fi, bietul, foarte plin...
De golul care-l face mare.

DIALECTICA BINELUI

Ferește-te ca de un hău,
În caz că nu ești chiar nebun,
De bunătatea celui rău
Și răutatea celui bun!

EGALITARISM FEMININ

Exagerându-și rostul,
Pasiunea-i stimulentul-
Ea-nțelepțește prostul,
Tâmpind inteligentul!

UNUI PSEUDOCRITIC DE EPIGRAMĂ

(lui Alex Ștefănescu)

Că ne tragem tărtăcuța
Din maimuță, știe-oricine,
Însă eu urăsc maimuța,
Că nu s-a retras din tine!

Flori de spirit

de Aculin Tănase

UNUI PSEUDOISTORIC

Prin stratagemile mai vechi,
Știute doar de „mari experți”,
A-nghesuit între coperti
Tot golul său... dintre urechi!

PARANOIA ÎN DELIR

Stabil în instabilitate,
Mă simt în siguranță, poate,
Dar simt că sunt total pierdut,
Când mă prefac că-s prefăcut!

DOCTORIȚEI MELE

(e lesne a învia...)

Doctorița mea sublimă
Nu se face de ocară:
Cu privirea mă animă
Și cu fundul mă omoară!

POETULUI MIRCEA DINESCU

E drept că o mai faci de oaie,
Dar eu, ca semn că te iubesc,
Ți-am construit vreo trei butoaie
Din doagele care-ți lipsesc!

UNUI „IDIOT PROFUND”

Foarte bine, că te zbați
Să ne reprezinți pe noi,
Dar vom fi mai câștigați,
Dacă te întorci la oi!

EPIGONILOR

„... și după noi Potopul!”-urlă unii,
O vorbă ce cutremură și cerul,
Da-mi pare foarte just
ce vor nebunii,
C-o să le spele, poate, caracterul!

PRIMARULUI POPESCU-PIEDONE

Soția m-a tocat de zile
Să mai slăbesc – halal temei! –
Și-am aruncat 50 de kile,
Iar azi sunt slăbiciunea ei!

LA RESTAURANTUL „BOEMA 33”

Dom' chelner, puiul ia-l pe sus
Și du-l să-l mai prăjească fata,
Că, zău, de când mi l-ai adus,
Mi-a ciugulit toată salata!

LAUDAȚIO PROSTIEI

Ca cel mai copt din toți netoții,
Când sufăr, vinovat sunt eu,
Fiindcă-s prost de bun cu hoții
Nedemni nici de disprețul meu!

PAROXISTICĂ

În disperare, într-o zi,
Iubita mea a hotărât:
Cu tine nu mai pot trăi,
Iar fără tine, nici atât!

AXIOLOGICĂ

Se consacră scriitorii,
Mai cu seamă cei avuți-
Când defectele notorii
Se consideră virtuți.

HEDONISMUL ABSTINENȚEI

Onor etern Creației!
Divină este vrerea,
Să îi cedezi tentației,
De-a-ți refuza plăcerea!

UNEI PISĂLOAGE TV

Invitații tăi probează
Că ar fi persoane culte,
Însă ne exasperează
Cât suportă să te asculte.

CAZINOUL

Localu-acesta minunat
Îmi pare binecuvântat,
Că mi-a adus enorm profit,
De câte ori l-am ocolit.

Nicolae Bălășa

Deși nu am dovezi, reiau o expresie ce a fost atribuită lui Brâncuși: „Când am plecat, v-am lăsat proști și săraci, vă găsesc și mai săraci și mai proști”. Chiar dacă nu-i aparține, oricum faptul că această expresie circulă, ține de geniul poporului român, sau chiar al umanității, în general. În consecință, contextual, în urmă cu 13 ani, la prima ediție a „Zilelor Marin Sorescu” Academicianul Eugen Simion, revenit aici, în Craiova, ar fi putut spune asemenea: „v-am lăsat proști și săraci, atăzi, acum, vă găsesc și mai săraci și mai proști”. Nu a făcut-o! Cuvintele sunt grele! Pe unii, incapabil de a vedea dicolo de vârful pantofului, îi ofensează. Nicio problemă! Putem folosi sinonime, echivalențe. Limba română permite, însă farmecul limbajului se diminuează. Pe deasupra, ne-am îngreuna chiar și pe noi, vorbitorii limbii române, la interpretare, dar pe cei care nu o știu?! Înlocuirea cuvintelor într-un discurs ține mai mult de diplomatie. Eu am învățat,

Despre sărăcie și prostie ca formă manifestă

însă, de la ai mei din neam că, atunci când vrei să dai cu barda, te duci și iei de la locul ei barda.

Revin la prima ediție a „Zilelor Marin Sorescu” și amintesc faptul că ele au fost organizate tot în vremuri de sărăcie. Se ține asta, adică sărăcia, de noi mai ceva decât râia de pielea broaștei, în condițiile în care avem în Apuseni tot atâta aur încât țărani români și-ar putea potcovi până și caii cu potcoave din prețiosul metal. E, în conștiințele acelea, nu tocmai prielnice, la prima ediție, a venit la Craiova Eugen Simion, Grigore Vieru, Maya Simionescu, D.R. Popescu, Cătălin Țârlea, Ioana Drăgan, o trupă de actori, de la Teatrul Notara, din București. În prezența doamnei Virginia Sorescu, în sala Teatrului Național Marin Sorescu, s-a decernat și premiul cu același titlu, un tablou, pictat chiar de către autorul lui „Iona”. După un spectacol de poezie susținut de actorii bucureșteni, domnul Emil Boroghina, director, atunci, al naționalului craiovea, a pus pe masa amenajată în Biblioteca instituției, câte o fursecu, niște fasole

bătută, suc, niște apă... Cam ce a putut strânge în astfel de împrejurări în care, repet, sărăcia îi stătea, aproape, oricui, în prag, gata, de intrat în casă. Evident că unii nici măcar nu au apucat să guste din puținele bucate, iar de ajus, nici pomeneală!

Într-o asemenea împrejurare, profesorul George Sorescu mi-a propus să primesc pe câțiva dintre oaspeții Craiovei, la masă, la mine acasă. Mi s-a rupt sufletul că, din lipsă de spațiu, (locuiam, și atunci și acum, într-un apartament cu două camere, într-un bloc, la etajul patru), nu mi-au trecut pragul și actorii din capitală, însă m-au onorat stând în jurul mesei (una improvizată dintr-o ușă scoasă din balamale și așezată pe masa ce o țineam în bucătărie. Nimeni nu s-a prins!), cei enumerați mai sus (Eugen Simion, Grigore Vieru, Maya Simionescu D.R. Popescu, Cătălin Țârlea, Ioana Drăgan), la care adaug pe Tudor Nedelcea, George Sorescu, pe subsemnatul, autorul acestor rânduri, împreună cu soția. Am schimbat vorbe, gânduri, amabilități, fără a face negustorie cu ele. Într-

un cuvânt, ne-am simțit bine.

În ziua următoare, am fost invitați, la prânz, de către Î.P.Sa, Nestor Vornicescu, la Mitropolie. Masa, din salonul de oaspeți, orientată pe direcția nord-sud, ne-a primit, pe noi, invitații (Eugen Simion, Grigore Vieru, Tudor Nedelcea și eu), în partea dinspre răsărit, iar în partea dinspre vest, pe Î.P.Sa. Eram, ca și creștini, în Postul Paștelui! Așa că ni s-au servit la prânz multe, chiar prea multe feluri de urzici și alte feluri de sfeclă fiartă. Totuși, toate bune și chiar potrivite pentru că au diluat un păhăruț de țuică, servit între ele. Dacă și acum, în 2013, noul Mitropolit ne-ar invita la o masă, pun pariu că nu am mai putea înghiți mai nimic. Nu de alta, dar între timp, chiar și urzicile s-au modificat sau s-au adapta țepii la noile cerințe ale mondializării. În consecință, mai mănâncă urzici, dacă mai ai de unde!

După 13 ani, din cei cinci care am stat, atunci, în acel salon, alături, mai suntem, în viață, trei. Procentual 40%! Dacă mă exclud, având în vedere că nu reprezintă cine știe ce, 50%. Prin extrapolare, la prima verere, cam așa ar arăta și pierderile la nivel social. Pierderile, în plan moral, dar mai ales în structura spirituală a poporului, sunt mult mai mari, dacă avem în vedere faptul că mulți printre noi suntem un fel de ►

Dorel Schor, Israel

Iată-ne din nou în fața unor lucrări de artă, datorate unor pictori care ne-au plăcut. Nu căutăm factorul comun ci, dimpotrivă, subliniem ceea ce face că fiecare dintre ei să se distingă în felul său. Maestrul Sami Briss îmi trimite din Paris o felicitare la început de an care, dincolo de momentul conjunctural este, prin esență și simplitatea ei, purtătoare a unui mesaj de pace și armonie. Ca de obicei, pictorul privilegiază albastrul profund. Nu poți să nu-ți amintești de tablourile lui cu ambianța onirică și poetică, nu lipsite uneori de umor, în care cupluri senine subliniază alianța contrastelor (pasare-peste). Sau lucrările de inspirație biblică și.. lirică, învăluite în culori calde, amintind de icoanele romanești.

Moris Manes este cu-

Cinci pictori care mi-au plăcut

noscute pentru lucrările sale dominate de o energie debordantă, în culori năvalnice și o perspectivă dirijată de reguli proprii artei lui. Culorile sunt puternice într-adevăr, dar și familiare, cuceritoare dar și intime. De aceea, mesajul lui izbucnește vulcanic, cucerind spații virtuale. Ceace se vede convingător și din această ima-

gine.

În picturile sale, Avi Schwartz prefera scenele de gen, piețele orientale, casele vechi, cafenelele că pe vremuri. Personajele sunt aparent din straturile marginale ale societății. Temele sociale apar în fundal ca o aluzie discretă, dar de care nu poți să nu ții seama, chiar dacă empatia artistului nu se traduce

printr-o atitudine care sugerează schimbarea.

Și iată-ne în fața unei creații a lui Orna Ben-Shoshan. S-a spus despre arta ei că este suprarealistă și spirituală, magnifică și onirică, metafizică și cu însemne cabalistice, imaginativă și cu umor subtil, misterioasă și... profetica, o fereastră spre alte dimensiuni, fascinantă, meticuloasă și vizionară. Veți găsi puțin din acestea în mai toate lucrările ei.

În sfârșit, prietenul Lipa Natanson concentrează în cadru mișcarea și armonia, sensibilitatea grafică împletită cu discrete resurse poetice pentru a sublinia esența. Și la el, culoarea e vie și contrastantă. Pictorul caută impresia spontană, autentică. Culoarea servește spațiul generos și mișcarea esențială, desenul arată forța și expresie.

► morți vii, ce umblă ca momâile, cu capul între umeri, prin lume. Nu-i mai punem la socoteală și pe cei rău intenționați, că ne apucă pandaliile! Praful se alege, dacă nu cumva s-o fi ales! Procentul celor greu de înlocuit tinde spre 100%. E, abia acum drama, chiar tragicul care începe dintr-un „când”. Când nu mai ai ce pune în locul celor dispăruți, când un popor nu poate pune la loc alții, asemenea lor, adică alții asemenea spiritelor ce împing un popor spre a

fi viu, un alt tip sărăcie! Sărăcia cu nuanță existențială! Iar din existențialism, limitele. Probabil, chiar limitele disperării! În asemenea condiții, un Dumnezeu deja în lume, prezent în Vechiul Testament, un Dumnezeu panteist, s-a întrupat OM și ne-a reamintit, în urmă cu aproape 2000 de ani, că trebuie să fim oameni. Se pare că iar am uitat!

Când sărăcia, ca nuanță manifestă, bântuie popoare (exemplu: corupția are și talie și structură mondială, moralitatea e decadentă

aproape oriunde pe fața pământului, chiar și la Vatican etc.), spiritele universale se răsucesc și în cer și în pământ. Se răsucesc, cutreieră lumea și încearcă reconștientizarea. Probabil într-o astfel de împrejurare, neliștile lui Dante, mi-au pus în mână condeiul și am rescris pentru români, Infernul.

Finalul primei cărți la-m semnat, totuși, cu acest Eu-Tu, convins fiind de existența unei alterități, convins fiind de faptul că Eu sunt un Tu multiplicat, până la universalizare. Diferența

dintre noi stă în specificitate. La nivelul specificității, și sărăcia, ca formă a curenței! Un ansamblu a tot, înțelegerea! Înțelegerea, la nivelul comunicării umane, ca oameni. ...Însă cel mai greu e să fii Om! Iar până a putea fi, expresia „când am plecat, v-am lăsat proști și săraci, vă găsesc și mai săraci și mai proști” are consistență. Exprimă adevăr! Îndreptarea? Stă în a fi Om! Când omul va fi iar Om, sărăcia cu siguranță moare! Dar moare?

prof. dr. Gheorghe Valerica Cimpoca

În căutarea Adevărului. Lumina Învierii (7)

Lumina învierii direct de la Iisus este cea mai mare bucurie din sufletele noastre. Ea ne purifică sufletele și ne face mai buni, mai iertători și mai iubitori.

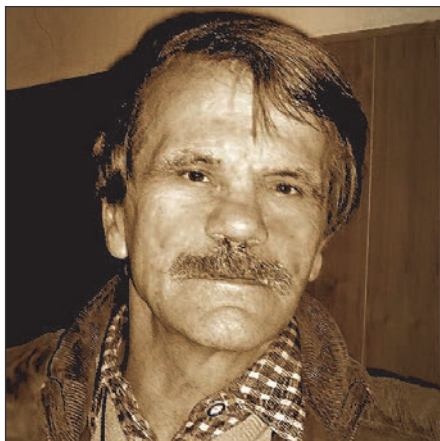
An de an, de ziua învierii El ne dă lumină ca să ne bucure sufletele și să ne amintească că existe viață după moarte. Aceasta ne este transmisă pe cărări necunoscute nouă. De ce oare ne încredințăm nouă creștinilor ortodocși și nu și celorlalți creștini? Sigur are încredere în noi și totodată are un plan măreț cu toți care cred în această credință. Lumina Sfântă vine la timpul știut numai de El, Hristosul nostru, astfel ca până la slujba de înviere de la ora 24 să ajungă și la noi credincioșii din România. De câțiva ani avem lumină de la Mormântul Sfânt

de la Ierusalim. An de an, în aceasta noapte fără de întuneric, Mi-reasa lui Hristos ne cheamă la fiecare Sfânt Altar, ca la Mormântul Învierii, spre a primi Lumina lui Hristos, care luminează pe tot omul din aceasta lume: Veniți de primiți Lumina! Primim Lumina ca pe Însuși Hristos. Când ținem făclia în mâini, să înțelegem că Dumnezeu a poposit în palmele noastre. Când ne uităm la ea, să-L vedem pe Hristos, al cărui chip suntem fiecare dintre noi. Să transformăm aceasta lumină văzută în lumina nevăzută a sufletelor noastre, care să ne lumineze nu numai drumul în aceasta viață, ci și în viața vii-

toare. Să oferim lumina aproapelui nostru împreună cu jertfa iubirii de aproapele. Nimănui cu nimic să nu-i fiți datori, decât cu iubirea unuia față de altul. Cercetătorii au arătat că lumina reprezintă, în esență, unirea dintre două caracteristici: undă (energie) și particulă (substanță). Nimic mai potrivit pentru a simboliza unirea umanității cu divinitatea, în Hristos Cel Înviat. Dar marea minune a Luminii pascale este simbolizarea sfințirii firii umane, în și prin Hristos, posibilitate a transformării noastre din păcătoși în sfinți, fii ai lui Dumnezeu. Învierea este bucuria sufletului care nu e nici

trecătoare, nici ne-deplina. E bucuria prin excelență, pentru că e bucuria eternă și deplină. De aceea, în noaptea Învierii nimeni nu ar trebui să fie trist. Nimeni nu ar trebui să plângă. Căci toate motivele de întristare apar acum fără însemnătate față de biruirea morții. Dar omul contemporan prețuiește mai mult „tinerețea fără bătrânețe” decât „viața fără de moarte”. Să observăm că în noaptea învierii apare în invitația bisericii „veniți de luați lumină”, două mișcări: venirea lui Hristos și primirea noastră, adică în-tâlnirea. Primim, dacă venim. Devenim sfinți dacă primim a urma lui Hristos, căci El vine la cel ce Îl primește. Și primește pe oricine vine la El, căci așa cum Hristos este Lumina lumii, tot așa ne dă putere, celor ce Îl urmăm, spre a deveni, la rândul-ne lumina lumii, căci suntem lumină din Lumină.

POEME de Ion Iancu Vale

CA UN VINOVAȚ ÎN COPACUL EXISTENȚEI

vă rog, chiar dacă
mai fac uneori acrobație
pe o sârmă de covrigi, iertați-mă,
chiar dacă mă aflu adesea
o apă prea subțire
într-un vad fără maluri, iertați-mă,
iertați-mă pentru că nu sunt
numai cel care se vede
eu sunt mai ales cel care

de atâtea ori am fost
iertati-mă, tatăl meu
și mama mea și frații mei
și nepotul meu Ariel
și neliniștea mea, iubită Soledad,
și toți cei care
ați crezut în mine vreodată
eu m-am născut într-un copac
e atât de înalt copacul
iar sub mine nu mai sunt crengi
căci pe măsură ce urc ele se usucă
și se frâng în urma mea
fără să mai pot coborî
încă o dată, vă rog, iertați-mă,
e atât de adânc copacul acesta
încât nici cerul nu-l mai poate umple.

INEGALABILUL OSPĂȚ

către voi, prieteni, salut
fiți bineveniți
întrați, simțiți-vă în casa mea
ca la voi în inimă

vreau ca în astă seară
să ne distrăm regal
alămurile sună, masa e servită
vom mânca, vom bea
și vom dansa
ne vom ospăta cu coji de pâine
rămase de la prânzuri trecute
vom scurge apoi ulcioarele
ce sună demult a scorbură
în continuare vom râde
ca și cum ne-am vedea unii pe alții
mânjiți cu funingine în somn
căci dacă nu e pâine măcar circ să fie
vom cânta imne și ode
vom adula în cor și tot noi vom aplauda
vom face dragoste de-om mai putea
întrați, prieteni, fiți bineveniți
nu mă priviți ca pe omul negru
nu eu sunt vinovat de nefirescul
acestui festin
eu nefiind decât un biet poet
și poate nici atât

Tu ce vrei să te faci când vei fi mare?

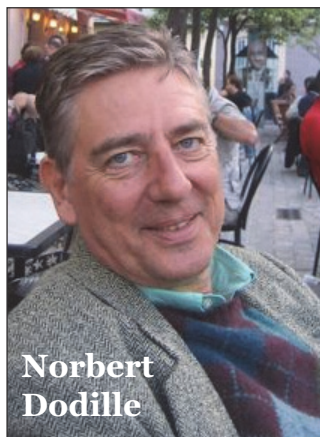
Adriana Georgiana Epure

Încă din clasa I, copiilor le este adresată de către părinți, bunici sau chiar și de doamna învățătoare celebra întrebare: „Ce vrei să te faci când vei fi mare?”. Bineînțeles că la vârsta de 7 ani aceștia nu știu ce vor ajunge să facă la 18 ani, spre exemplu, așa că răspunsul lor constă mereu în meserii arhicunoscute, de genul avocat, polițist, medic, știute ba de la părinți, ba de la cei care-i înconjoară. Cu timpul, percepția despre ceea ce vrei să faci în viață se schimbă. Ți se dezvoltă aptitudini, devii pasionat de o anumită specialitate, te concentrezi pe ceea ce îți place. Dar, cu toate acestea, încă nu știi unde vrei să ajungi. Dintr-o dată te trezești că ești pe cale să termini liceul și habar nu ai încotro să o iei. După patru ani de liceu, care

în proporție de 80% te-au îndopat cu tone de informații și deloc practică, îți pui întrebarea: „Ce urmează?”. Fiecare dintre noi visează să ajungă undeva, asta e cert; fiecare își propune să urmeze o facultate, pe care mulți o aleg pe ultima sută de metri fără a se gândi ce oportunități urmează să aibă, de aceea rata insuccesului profesional e destul de mare. Există mii de tineri capabili, talentați, dar care nu știu să aleagă; asta pentru că se trezesc la sfârșit de liceu, debusolați, fără o viziune clară asupra viitorului. Din ce cauză? Vina este împărțită: O dată, pentru că mulți dintre ei sunt delăsători și nepăsători, lăsând totul pe ultima sută de metri, neconștientizând implicațiile acestui fapt. A doua oară, pentru că pe parcursul celor patru ani de liceu, în capul elevilor se creează o nebuloasă științifică, un amalgam de informații din toate domeniile, care nu-i ajută pe tineri să se orienteze spre o specialitate care li se potrivește. Multă teorie care, după câțiva ani, va fi ca și ștearsă cu buretele din mintea tinerilor. Tot ce ne rămâne sunt lu-

crurile esențiale, concrete, de care putem fi siguri că ne vom folosi în viitor. Cam asta este cu teoria. Dar cu practica? Așteptați... care practică?! Din păcate, sistemul nostru prea puțin dezvoltă această ramură care ne-ar fi, cu siguranță, mult mai benefică. Odată ce îți găsești un angajator, poți fi sigur că acesta nu vrea să vadă dacă știi cine știe ce definiție, ci vrea să se convingă ce știi să faci. PRACTIC! Poate și din acest motiv, tinerii din ziua de azi nu mai au așa mare succes. Iar dacă stăm puțin să ne gândim, cine asigură viitorul? Tinerii. Tineri care nu au locuri de muncă, tineri dezorientați, tineri dezamăgiți. În concluzie... cum rămâne cu viitorul?!

Norbert Dodille

Norbert Dodille

- Simone Boué, cine sunteți și cine erați înainte să-l cunoașteți pe Cioran? Știu că v-ați născut în Vendée și ați făcut studii de engleză.

- Mi-am început studiile la Universitatea din Poitiers și apoi am obținut o bursă la Paris, ca să-mi pregătesc examenul de titularizare. Am ajuns deci în capitală în 1940, în plin război, și m-am instalat la un cămin studentesc pe boul. Saint-Michel. Avea și o cantină, deschisă pentru toți studenții. Acolo l-am cunoscut pe Cioran. Era foarte diferit de toți ceilalți. Poate și din cauza vârstei, avea 31 de ani. Stăteam la coadă să-mi iau mâncare. Dar trebuia să completăm un cupon înainte de a ajunge la casă, cu data și numele. Cioran nu s-a așezat la coadă, a venit lângă mine și m-a abordat, întrebându-mă în ce zi suntem. Era 18 noiembrie 1942. Îmi amintesc perfect, fiindcă era ziua mea.

- Și de atunci ați locuit împreună?

- Nu chiar imediat. Între timp, s-a terminat

Emil Cioran

Simone Boué

A fost partenera de viață a marelui nostru gânditor, cu care a împărțit aceeași mansardă mai bine de 50 de ani. O relație timidă și discretă, care le-a scăpat, decenii la rând, și celor mai avizați biografi. Interviu de mai jos a fost realizat la Paris, în 1996, la un an de la dispariția lui Emil Cioran. Prezență excesiv de rezervată, Simone Boué a refuzat să-și facă un titlu de glorie din asocierea numelui său cu al lui Emil Cioran.

A oferit extrem de puține interviuri, doar două sau trei, cel de față fiind „smuls” la rugămințile și presiunile insistente ale lui Marie France Ionesco, fiica dramaturgului Eugen Ionescu. Autorul interviului, profesorul universitar Norbert Dodille, era în vremea aceea director al Institutului Francez de la București. Simone Boué s-a stins din viață un an mai târziu.

războiul și am primit un post de profesoară de engleză tocmai la Mulhouse. Acolo am petrecut și primul Paște împreună. Cioran a venit cu bicicleta și am făcut turul Alsaciei. După un an, Cioran și-a pus în mișcare toate cunoștințele și, mulțumită unor intervenții, am primit post la Orléans, apoi la Versailles și, într-un final, la Paris, unde ne-am mutat împreună. Dar am fost nevoită să mai închiriez încă o cameră alăturată, ca să am o adresă separată în ochii părinților mei. Pe vremuri, să locuiești cu un bărbat, necăsătorit, nu era atât de ușor.

- Ați vorbit recent despre faptul că i-ați

găsit, făcând ordine, caietele personale. Ce conțin ele? Sunt un fel de jurnal?

- Erau niște caiete puse deoparte, pe care scria "à détruire" ("de distrus"). Sunt notații de gânduri, stări și întâmplări, fără dată. Uneori, printre rânduri, găsești scris "noapte atroce" sau "dureri îngrozitoare". Am descoperit în ele un alt Cioran, pe care nu-l știam.

- La ce vă referiți?

- Ce scrie e de o tristețe sfâșietoare. Revine constant sentimentul eșecului existențial. E foarte dureros pentru mine să citesc așa ceva, să-mi dau seama că a fost atât de adânc locuit de nefericire. În viața de

zi cu zi, Cioran nu era deloc o ființă sinistă. Era un om vesel, cu umor. Și așa spune că nu-i scăpau bucuriile și frumusețea lumii. Dar nu scria decât atunci când era trist, în accesele lui de disperare, totdeauna noaptea. A și zis-o cândva: "Dacă sunt sinistre cărțile mele, e pentru că nu scriu decât atunci când îmi vine să-mi trag un glonț în cap".

- Vorbește și de dvs. în aceste caiete?

- Vorbește numai și numai de el. De mine niciun cuvânt. Deși, citind, mi-am amintit că cele mai multe întâmplări le trăiserăm amândoi.

- Cioran era foarte discret cu viața lui privată...

► - N-a vorbit niciodată de mine. De altfel, trăiam vieți paralele. Eu eram profesoară. Când mă întor-ceam acasă, nu-i vorbeam niciodată de ce am făcut la liceu. Nu l-ar fi interesat.

- Și totuși, îi erați indispensabilă.

- Nu cred. S-ar fi descurcat la fel și fără mine.

- Nu vă deranjează că nu vorbește nicăieri de dvs.?

- Nu, doar mă uluiește.

- Dar când își primea prietenii erați acasă, nu?

- Cei foarte apropiați mă cunoșteau, desigur. Prin anii '50 Cioran ieșea mult, absolut independent de mine. Pe atunci, eram obsedată să nu mă culc prea târziu, pentru că aveam cursuri grele a doua zi. În plus, eram foarte sălbatică și timidă. Scriitoarea Jeannine Worms l-a primit ani de zile în vizită, fără măcar să bănuiască faptul că exist. Cioran nu vorbea niciodată de mine. Și nici eu sub nicio formă n-aș fi vrut să le vorbesc de el alor mei.

- De ce?

- Ce le-aș fi putut spune? Că sunt cu cineva, apatrid, fără profesie, fără bani, fără nimic? Oricât de deschiși la minte ar fi fost ai mei, asta n-ar fi acceptat-o. După ce ne-am mutat amândoi pe rue de l'Odeon, au venit să mă viziteze. A trebuit s-o mint pe mama că mi-am găsit un coleg de apartament. Am mutat o mobilă în fața unei uși, ca să

aibă impresia că locuim în camere separate.

- Să fii independent și în același timp să ai un cămin cald: visul oricărui bărbat. Ce șansă a avut cu dvs.!

- Oh, nu! Nu văd lucrurile așa. Și sunt convinsă că nici el nu le vedea așa. Mi-ar fi prea greu să vă explic ce fel de relație am avut.

- Era un om dificil?

- Îmi amintesc prima vizită a lui Constantin Noica. Când am rămas o clipă singuri, m-a întrebat verde-n față. "Cum îl puteți suporta pe Cioran?". Și i-am zis: "Dar și el mă suportă pe mine". Adevărul e că Cioran era pur și simplu imprevizibil. Nu te plectiseai niciodată cu el. Dar era imposibil să faci vreun plan. De pildă, hotăram să plecăm la Dieppe, în vacanță. Înainte de a pleca, scoteam absolut tot din priză, goleam frigiderul. Ajungeam la Dieppe, făceam alte cumpărături, umpleam acolo frigiderul, și nici nu ne instalam bine, că spunea: "Gata, plecăm". Aruncam tot ce era în frigider, reveneam la Paris și trebuia să facem iar cumpărături.

- Și cum îi suportați toate capriciile astea?

- Am avut nenumărate accese de revoltă. Dar cu timpul, le împaci pe toate, dacă vrei să trăiești cu celălalt. Ajungi la un modus vivendi. Și el trebuia să suporte chestii, cu siguranță. Deși, în mare, cu mine se convingea mai ușor.

- Nu v-ați dorit niciodată un copil cu el?

- Un copil cu Cioran? Am avut timp de două săptămâni o pisică, dată în grijă de o prietenă italiancă. Cioran se înțelegea extraordinar cu ea. Atunci am înțeles că semăna el însuși cu una. Trebuia să am grijă de amândoi. Erau la fel de capricioși și imprevizibili.

- Plecați în vacanțe?

- Plecam cu bicicleta sau pe jos, cu câte un rucsac în spate. Uneori, puneam și cortul. Eu aș mai fi oprit la câte-o gazdă, dar el era foarte "spartan". Descoperisem drumurile de pe marginea canalelor, aveau un farmec teribil. Am făcut zeci de kilometri așa. Plimbările lungi îi plăceau peste măsură. Să plece cu bicicleta sau să meargă pe jos însemna să golească conștiința, să nu mai existe decât în peisaj, în mișcarea pasului.

- Ieșeați și peste granițe?

- Am fost în Spania (pentru care avea o mare pasiune), dar și în Italia și Anglia. De cele mai multe ori am făcut turul lor pe biciclete. În America a fost invitat de foarte multe ori, dar a refuzat să meargă. Îi era teamă de avion, n-a zburat nici măcar o dată în viață. În 1951, am primit eu o bursă Fullbright. Nu voia să mă lase să plec. Dar era o șansă extraordinară pentru mine, așa că n-am cedat. M-a condus la aeroport, era palid și m-a privit tot timpul cu reproș. Am plecat cu un sentiment de culpabilitate.

- Cu trenul mergea totuși, nu?

- Da, dar odată ce se trezea în tren, urmau scene incredibile. Avea mereu câte ceva în urechi, se temea de orice curent de aer. Se așeza și apoi schimba locul de două, trei ori.

- În ce punct se afla cariera lui literară când l-ați cunoscut?

- Scia în română. Știam că în România era cineva. În Franța însă era un anonim. În caietele sale, își povestește vizitele la editura Gallimard. Trebuia să-și repete numele, nimeni nu-l cunoștea, se simțea exact ca târfa cu care nu vrea să urce nimeni. Toată viața lui a fost un șir lung de umilințe. Succesul a venit foarte târziu, abia cu "Exerciții de admirație", în 1986. Și cred că a murit fără să știe că a fost recunoscut.

- Și totuși, nu e ciudat să te simți subestimat de contemporani, dar în același timp să refuzi interviuri și premii?

- Avea ideea fixă că mai bine să fii necunoscut, decât celebru. Disprețuia gloria. Nu accepta să apară la televizor și pentru că nu voia să fie recunoscut pe stradă. Dacă era întrebat: "Sunteți Cioran?", răspundea "Nu!". Mă tulbură să-mi amintesc, dar mai târziu, când era foarte bolnav și avea deja pierderi de memorie, cineva l-a oprit pe stradă și l-a întrebat dacă e Cioran. El a răspuns: "Am fost!".

Zorica Sentic

Plăcerea: este zeama pe care o obții când storci fericire. Fericirea: ceva alcătuit dintr-un număr infinit de mici nimicuri.

Un trandafir ce miroase plăcut. Un bună ziua dat în trecere. Un zâmbet de copil. O mângâiere matinală. Un sărut tulburător. O scrisoare de la un prieten. O alta a unei iubiri. O lacrimă de ploaie. O lumânare ce-o aprinzi. O alta pe care o stingi. O cafea ce-o bei în pat. Un pom ratat. Un nu pentru un da. O fotografie îngălbenită. Un telefon de la un prieten. O amintire. O poveste născocită. O piatră luată de pe jos. Insoalația mea, vacanța mea ratată. O cină în doi. Un semn ca să-ți aduci aminte. Un zbor de rândunică. Un vin fiert cu scorțișoară. Un cântec de demult, interpretat la acordeon. O suviță de păr. O coajă de pâine înmuiată. Diminețile de alint. Ouă cu șuncă. O ceașcă cu ciocolată caldă. O bomboană de mentă. O pilulă contra frisoanelor. Cuvinte deocheate, un decolteu timid. Nesăbuița unei pasiuni. Că-

Micile nimicuri

sătoria unui vechi prieten. O pasiune dată uitării. Un fulg de zăpadă. O derapare. Un foileton televizat. O ficțiune... un roman neterminat. Sunetul viorii pe un disc uzat. Un porumbel călător. O partidă de cărți. O ușoară mângâiere. O ceartă din dragoste. O greșală pe care-o ierți. Macheta unui velier pusă să plutească. Lămâiul puțin udat, sau prea, ce s-a uscat. O altă pasiune la cere renunți fără motiv. Puțină sare dată uitării. O linguriță ce miere într-o cană cu lapte. Un pahar de vin. O cupă de șampanie și picătura ce face să se reverse paharul. O ciocolată și un buchet de panseluțe violete. O carte de căpătâi și-o înghițitură de săruturi... O ceașcă ciobită. O statueta egipteană. O plimbare cu bicicleta. Un ocol cu bicicleta. Primul sărut și tata-nfuriat. Camera aurie a șoricelului, amintirea unui dinte de lapte. Cactusul ce crește și te-nțeapă... oh ! cum te-ai abținut să nu țipi. Promisiunea uitată. Plimba-

rea pe poteca braconierilor. Întreruperea curentului, nu plătișezi curentul. După-amiezile pe plajă să te bronzezi. Bătrâna mătușă decedată. Sosurile iuți. Scoicile Saint Jacques cu mujdei de usturoi. Casa de pe dune, un vis neîmplinit. Mesele servite pe platoul televiziunii. Întârzierile trenului, scuze inventate. Prietenii neprieteni. Plimbarea ce s-a terminat prost. Un mesaj prost scris... pe care nu l-ai înțeles. O idee nebunească, ai nevoie să-ți revii. Călătoria la Veneția și gondolierul ce nu a vrut să te păcălească. Pneul crăpat, roata de rezervă uitată. Floarea soarelui albastră ce nu mai era galbenă. Levierul blocat... Ai spus: e o nimica toată și ți s-a dus toată duminica. Cravata pe care n-ai găsit-o, ziua întâlnirii cu bancherul, chiar n-ai crezut că cravata l-ar fi făcut pe bancherul tău să-nchidă ochii la dosar pe care l-a întocmit prost. Cămașa prost călcată pe care ai boțit-o. Pianul prost acordat.

Gripa neglijată. Vacanța-n Corsica. Masa din furnir, ce zace și-acum în pivniță, Fotografiiile cu gărgărițe pe care le-ai ratat. Acordeonul ce nu va cânta niciodată de unul singur. Papucii în dezordine. Siestele improvizate... Tăcerile mele vorbărețe.

Și agenda pe care n-ai găsit-o niciodată... unde ai scris cu roșu-nchis, cu litere groase: „trei lucruri soare să nu uiți să-i spui... te iubesc tot anul nu doar pe 1 mai !”

Și caietul ăsta vechi de școlăriță pe care tocmai l-am găsit... pe pagina căruia dormea scrisul acesta așternut în grabă primul 1 mai din primul meu an în Franța în 1968.

**Traducere din
limba franceză:
Mircea Cotârța**

mircea.cotarta@yahoo.com

Controverse intelectuale în familie cu final nedorit

Un bărbat e adus în fața judecătorului pentru ca a omorât-o pe soția lui.

- Fapta dumneavoastră e sub orice critică. Dacă aveți intenția ca tribunalul să nu vă condamne la închisoare pe viață, trebuie să ne expu-

neți motive cât de cât plauzibile care să vă poată reduce pedeapsa.

- Domnule judecător, soția mea era așa de proasta încât nu am putut să mă controlez și a trebuit să o arunc de la balcon.

- Declarația dumnea-

voastră este o obrăznicie nemaiauzită și dacă nu doriți ca jurații să vă condamne înainte să continuăm procesul trebuie să aveți argumente cu adevărat plauzibile.

- Păi să vă povestesc. Locuim într-un bloc cu 10 etaje la

Irod Cel Mare; rege ce a condus
Poporul din Iudea și Cezarea de la mare
Intră în Hipernaum construit de el
Să privească cerul sfânt ce strălucește feeric
În Masada să se așeze la masa de cedru
Pe care-i desfășurată harta lumii antice
Tipărită pe tăblița de lut înainte de Hristos
Să hotărască construirea celui de al
Doilea templu pe un platou verde
Între o cetate veche și un castel
Să privească un munte alb unde
Măine evreii îl vor privi adormit
Într-un sarcofag roșu în cel mai
Mare mausoleu acoperit de praful
Mileniilor lângă statuia lui Făt-Frumos.

Irod Cel Mare intră în palatul regal
Să se așeze pe tronul de aur, lângă un palmier
Să privească cerul sfânt
Coborât în Ierusalim și pe râul Iordan
Să dea ordin soldaților să ucidă pruncii
Născuți la Bethleem și la Nazaret
În zarea unde a răsărit steaua unui rege iudeu
Vine lângă crucea latină sculptată în piatră

Irod cel Mare

de Emil Perșa

Zeitelor îmbrăcate în alb
Să descopere panorama
cu ploi întunecate
Ce cad în Palestina
Din triumghiul negru a unui uragan

Să rămână în istoria antică pe pământul vieții
În țara sfântă un mare rege
Ce a construit temple și palate
Să le privească evreii și pelerinii creștini
În orizontul Miracolelor
Infăptuite de Iisus Hristos
De lângă focul sacru aprins de sfântul
Apostol Petru lângă un semizeu.

► ultimul etaj și la parter locuiește o familie de pitici.

Părintii au 1 metru și copiii, cel de 12 ani 70 de cm și cel de 14 ani are 90 de cm.

În ziua respectivă, i-am spus soției:

- E teribil să fii pitic. Săracii vecini de la parter, toți sunt așa mici!

- Da, răspunde soția sunt o adevărată specie de pirinei.

- Pigmei ai vrut să spui!

- Nu, pigmei e ceea ce are omul în piele și de la care se alege cu pistrui.

- Aia se numește pigment.

- Mă lași? Pigment e chestia aia pe care scriau vechii romani.

- Ala se numește pergament.

- Cum poți, dragă, să fii așa de incult? Perga-

ment e când un scriitor publica o parte din ce a scris.

- Domnule judecător, vă închipuiți că mi-am înghițit cuvântul "fragment" ca să nu mai continui discuția asta aberanta.

M-am așezat pe fotoliu și am luat un ziar să-l răsfoiesc. Nici nu m-am așezat bine că apare soția mea lângă mine cu o carte în mână și îmi spune:

- Uite, dragă, asta e ceea ce scrie un scriitor și se numește carte, dacă nu aveai idee ce e aia. Ia și citește Veranda de la Pompadur. Iau cartea în mână și îi spun:

- Draga mea, asta e o carte în limba franceză, Marchiza de Pompadour, nu trebuie să interpretezi numele în română.

- Asta e bună, dragă, îmi dai tu lecții de franceză, mie care am făcut meditații cu un vector de la facultate!

- Ăla nu se numește vector, se numește lector.

- Ești prost, Lector a fost un erou grec din antichitate

- Ala a fost Hector și era troian.

- Hector e unitate de măsură a suprafeței, ble-gule.

- Ala e hectar draga mea.

- Mă uimești cu incultura ta. Hectar e o bătură a zeilor.

- Ala se numește nec-tar, spun eu, oftând din adâncul sufletului.

- Habar nu ai, eu știu sigur că era și o melodie pe tema asta pe care o cântau doua prietene în duo.

- Nu se spune duo se spune duet.

- Mă scoți din sărite, cum dracu de ești așa de încuiat? Duet e când doi bărbați se bat cu săbiile!

- Ala se numește duel.

- Pe dracu, duel e gaura aia neagra din munte de unde apare trenul.

- Domnule judecător, aveam tunel pe limba, dar am simțit că mi se face negru în fata ochilor și nu m-am mai putut stăpâni și am aruncat-o pe geam.

Liniște în sala... Judecătorul ia ciocănelul de pe masa, lovește cu el puternic și spune:

- Ești liber, a fost un caz clar de legitima apărare. Eu o aruncam deja de la Hector...

Propus de Puiu R.

**Dimitrie Grama,
Danemarca**

Crucea Roșie (1)

Când ajung la dispensar, pe la ora opt dimineața, Crucea Roșie e deja acolo. Mă așez în sala de așteptare, care are doar trei scaune și o măsuță mică de lemn pe care sunt niște ziare și reviste vechi. Ușa de la camera de tratament este deschisă și prin ea o văd cum se mișcă de colo-colo, cu picioarele ei scurte și groase și cum aranjează diverse borcane și sticlute pe niște rafturi din spatele mesei de scris.

Am „studiat-o” și data trecută când pentru prima oară am fost la dispensar sa-mi iau „medicamentele”. E greu de spus, dar cred că are în jur de patruzeci și cinci de ani-cinzeci de ani, dar pare mai tânără, mai ales atunci când o compar cu femeile „noastre”, care, ca și mine-s, consumate de un foc intern pe care-l sting cu rachiu și vin ieftin.

Peste o uniformă albastră are un halat alb imaculat pe care e prinsă o insignă mare de email alb în care e o cruce mare roșie. Dedesubt, cu litere mari de tipar, e scris „Ana-Maria”. Eu am aflat de la prietenii mei, care vin mai demult timp la dispensar, că lumea îi spune „Crucea Roșie”.

După ce și-a terminat treaba cu aranjatul sticlutei cu tinctură, Crucea Roșie i-a de pe masa ei de lucru un dosar și cu el în mână vine spre mine și mă îndeamnă să

intru în camera de consultații.

Intru clătinându-mă după ea și, fără nici un fel de introducere, îmi spune:

„Alex, deschide gura mare și suflă!”.

Fac cum spune, n-am încotro, dar încerc să suflu din plămâni mai ușor, așa ca un astmatic.

Ea își apropie nasul de gura mea și rostește clar și rece:

„Alex, iar ai băut!”

„Nu, de săptămâna trecută n-am băut. Mie așa-mi miroase gura, pielea și chiar hainele de pe mine de ani de zile”, zic eu cu jumătate de glas.

„Săptămâna trecută a fost ieri, duminică, și trebuia sa-ti iei medicamentul singur și sâmbăta și duminica asta. Alex, ți-ai luat tabletele de antabus, așa cum mi-ai promis vine-rea trecută?”

„Le-am luat, dar așa de rău mi-au făcut, c-am crezut că mor!”

„Da` cum așa?”, mă întreabă ea cu ochii mirați și mari cât două becuri de o sută de wați.

„Pai, m-a apucat un fel de sfârșeală, m-a durut burta și capul mi s-a aprins și-am fost convins că-mi explodează. Am început să tremur tot și abia am reușit să-mi bag degetele pe gât și să-mi întorc sto-

macul pe dos, golindu-l prin bucătărie. Sunt convins că asta mi-a salvat viața!”

„Alex, nenorocitul, ai băut alcool după ce-ai luat tabletele și de aceea ți-a fost rău. Ti-am spus că-i foarte periculos să bei în timpul tratamentului! Da, într-adevăr, ai fi putut să mori, dar pe tine nu tabletele te omoară, ci băutura!”

„Doamna doctor”, spun eu, s-o îmbunez, cu toate că știu că-i doar soră medicală, „eu am luat tabletele, dar se pare ca ele nu funcționează pe mine. Sunt alergic la ele. Mă jur că...”

„Oh, tine-ți gura și nu te jura de pomană, pentru că știi la fel de bine ca și mine că minți de-ți sar capacele”, zice Crucea Roșie și-mi întoarce spatele. Se duce direct la un dulap mare și alb, scoate o cheie din buzunarul halatului și-l deschide. Eu simt un pericol, greu de explicat, existențial și încep să transpir. Simt acum și eu că put a băutura veche, put a jeg îmbibat în sprituri. Am un miros acru, de parcă aș fi o murătură ambulantă.

Dintr-un borcan de sticlă închis la culoare, scoate două tablete mari și albe, care atunci când le văd, îmi dau un nod în gat de parcă ar fi două cărămizi de marmură de Carara! Se întoarce,

foarte hotărâtă la mine și-mi spune cu o voce de sergent-major:

„Uite, vreau să iei tabletele astea aici, în fața mea!”

Le iau în palma, le cântăresc bine și îi spun:

„Dar așa, pe inima goală?”

„Da, așa!”, răspunde ea și-mi dau seama că nu am nicio șansă de negociere.

N-am ce face, le bag în gură, îmi dau capul pe spate și ochii peste cap și înghit de două ori în sec. Cumva, tabletele rămân undeva în fundul gâtului, speriate și ele de goliciunea stomacului meu, care, pe lângă faptul că pute, mai emite și niște sunete ciudate de parcă ar fi plin cu broaște.

„Deschide gura mare!”, îmi ordonă Crucea Roșie și eu fac cum zice ea și o las să o inspecteze.

„Bine”, spune ea mulțumită și eu răspund, bleg, un „Mulțumesc”. De ce oare i-oi mulțumi? Poate pentru că nu a descoperit pilulele ascunse pe după măselele mele cariate?

„Tot așa de mult fumezi?”

„Nu, aproape că m-am lăsat de

► fumat”, mint eu, „dar când mă las de tot, mă apucă o tuse grea și intensivă, pe care doar fumul ăla o termină”. „Ca și acum”, zic eu și încep să tușesc din ce în ce mai tare.

Mă îndrept tușind spre ieșirea din dispensar și acolo, în coridorul care dă în stradă, din greșeală, tabletele de antabus îmi sar din gură și dispar undeva ca și când le-ar fi fost și lor frică de mine, nu numai mie frică de ele.

Mă reîntorc în camera de consultații și-mi cer, umil, scuze. Crucea Roșie parcă mă privește acum cu mai multa înțelegere și bunăvoință.

„Păcat de tine, Alex, că ești încă tânăr și puternic. Nu înțeleg cum un om ca tine, cu școală, cu pregătire academică, să nu aibă nicio ambiție, să nu aibă grijă de el. Ai să mori și tu pe drumuri, ca Teodor și ca Daniel. Halal ce viață mai e și asta!”

„Toți murim pe drumuri, doamna doctor”, zic eu și o privesc adânc în ochi.

Puțin jenată de privirea mea directă, se întoarce cu fața spre fereastră și, fără să mă privească, spune:

„Nu-i adevărat! Doar ăia ca voi mor pe drumuri! Cei care se îngrijesc, oameni pe care eu îi cunosc și cu care eu am companie, mor acasă, cu familia adunată în jurul lor, ori mor îngrijiți la spital sau la casa de bătrâni”.

„Dar tot pe drum mor”, zic eu. „Ca și ăia ca

dumneavoastră, mor singuri pe drumul lor, spre un Paradis sau spre un Infern, pe un drum pe care l-au ales și care le-a dat iluzia că-i drumul cel bun, care-i duce undeva în neființă sau îi obligă să se reîntoarcă, să-și regăsească adevăratul suflet. Unii din ei ne vorbesc și nouă, muritorilor de rând, care încă nu ne cunoaștem și care bâjbâim în întuneric, pe poteci care se pare că duc nicăieri. Doar se pare! Vedeți, într-un fel, pe mine vinul mă ajută să văd mai bine”.

„Ce prostii, ce bazaco-nii îți trec prin cap! Ai început să o iei razna. Vezi unde te duce băutura? Hai du-te acum și să te prezinți aici mâine dimineață să-ți iei tabletele. Sunt sincer îngrijorată de starea ta!”

„Mulțumesc și sărut-mâna” spun eu și ies repede afara.

Pe drum înspre cârciumă, mă gândesc la Teo și Daniel. Nu-i adevărat c-au murit pe drumuri, în vreun șanț! Ridicol!! Au murit la scurt interval, unul după altul, acasă la Nuți și nu au murit singuri. Eram acolo toată gașca, Nuți, eu, Mimi, Gheo și parcă și Ianis, grecul.

Nuți e „femeie ușoară” și din asta trăiește, dar are un suflet de aur și în apartamentul ei de o cameră și o bucătărie, ne primește pe toți atunci când poate sau atunci când ceva extraordinar se ivește, ca de exemplu moartea lui Teo și Daniel. Eu, cu toate că am o cameră în vila unei

mătuși din partea mamei, stau mai mult la Nuți. Suntem prieteni intimi de mai mulți ani, de pe vremea când eram student și Nuți era secretară la un birou de turism. Acum, la treizeci și cinci de ani, eu sunt considerat „alcolist” și Nuți „curvă”. Lumea vede doar ceea ce vrea să vadă și, de multe ori, am impresia că „lumea” e oarbă. Când sunt cu Nuți, mâncăm pâine cu salam, bem vin ieftin dres cu Campari, facem dragoste și ne râdem ca proștii, amintindu-ne ce trăsnați am făcut la viața noastră.

„Alex, tu știi bine că eu doar pe tine te iubesc!? Restul e doar supraviețuire și nu are nici o valoare sentimentală în ochii mei.”

„Știi asta, nici nu trebuie să-mi spui! Și eu doar pe tine te iubesc, chiar dacă împrejurările mă obligă să împart vreo noapte cu altcineva decât tine.”

Nuți mă strânge atunci în brațe și-mi spune: „Iubește-mă!” și eu o iubesc. Ne potrivim unul cu altul și, în felul meu, cred că o iubesc pe Nuți, așa cum cred că Nuți, în felul ei, mă iubeste pe mine.

Da, Teo și Daniel, au murit la Nuți acasă, nu pentru că nu aveau pe nimeni altul pe lumea asta sau pentru că nu se puteau duce la vreun spital, ci pentru că au vrut ei să moara acolo, cu noi, cu prăpădiții ăia, care i-au înțeles și iubit. Au murit acolo, la scurt timp unul după altul,

consumați de boala homosexualilor, SIDA.

Au trăit împreună de câțiva ani și, în afară de noi, câțiva prieteni de băutură și de înțelegere reciprocă, nimeni nu a știut și nici măcar bănuieț, că ei ar fi „homo”.

Oameni buni și generoși amândoi. Oameni cu școală, profesioniști serioși, care spre deosebire de noi ceilalți, se țin neapărat de treabă zi-de-zi. Pentru asta doar, ei merită tot respectul! Din salariile lor ne-au ținut în viață și pe noi, ne-conformiștii, lașii și prăpădiții, care găseam întotdeauna scuze să nu facem nimic altceva decât să bem. Să bem ca să uităm! Ce dracu` aveam să uit eu, nu prea știu.

Oricum, oamenii ăștia buni, sunt morți acum și singurul lucru care pot să-l fac pentru ei, e să închin câte un pahar în cinstea lor și să-l rog pe Dumnezeu să-i ierte. Nu știu de ce să-i ierte pe ei, deoarece mult mai normal ar fi să mă ierte pe mine, păcătosul ăla care nici nu le-a mulțumit și nu le-a spus atunci, la sfârșit: „fraților, mulțumesc și vă iubesc!”

Îmi vin în minte cele spuse de Crucea Roșie și vorbele ei sunt că o povară nedreaptă, o ofensă strigătoare la cer.

Nu are dreptate, scoarța aia. Habar n-are cum au trăit și cum au murit Daniel și Teodor!

Va urma

Savuros

cu academicianul Grigore Moisil

**Motto: „Legile țării
nu interzic nimănui
să fie imbecil.”**

- Domnule profesor, credeți în vise?

- Sigur, dragă! Să vezi: acu' câtăva vreme am visat că devenisem academician, că eram în aulă și prezidam o ședință. Și când m-am trezit, într-adevăr eram academician, eram în aulă și prezidam o ședință.

La ședința de Consiliu profesoral în vederea titularizării, prof. Ștefan Procopiu a votat contra numirii lui Moisil, "candidatul fiind prea tânăr" pentru a ocupa postul de profesor.

- E un defect de care mă corectez în fiecare zi, a replicat Moisil.

Un prieten îi spune într-o zi:

- Matematica asta pe care o predici tu, m-am saturat de ea până-n gât.

Moisil:

- Dar matematica se face de la gât în sus!

O reporteră spune la

un moment dat, în cursul unui interviu: - Știți că adevărul supără!

Moisil: - Pe mine o teoremă de matematică nu m-a supărat nicio dată.

Cugetări

O teoremă e o scrisoare de dragoste către un necunoscut, către acela care îi prinde nu numai înțelesul, ci și toate subînțelesurile.

O anecdotă în care nici ascultătorii, nici povestitorii, nu înțeleg ce se întâmplă, se numește roman psihologic.

Mariajul e singura scăpare pentru un bărbat fără succese și pentru o femeie cu prea multe.

Cineva l-a întrebat: "Credeți că e potrivit ca un profesor să facă glume la cursuri?"

Profesorul Moisil a răspuns: "Știința nu e tristă, decât pentru unii."

Scaunele prezidențiale sunt periculoase: au un microb care se urcă la cap.

Știința se războiează cu o femeie: nu când o ataci, ci când o neglijezi.

Libertate totală, ai impresia că e un joc de cuvinte; cel puțin pentru mine pare o expresie corectă din punct de ve-

dere gramatical, dar de fapt nu are sens, căci fiecare trebuie să se încadreze în legile societății.

Problema morții este vie (la o anumită vârstă).

Un om e uman nu numai prin defectele lui, ci și prin calitățile lui.

Se știe că un profesor bun e cel care te face ca lucrurile mai grele să ți se pară ușoare.

Măsura legislativă, o indicație administrativă este una din componentele vieții unei societăți; opinia publică e o altă componentă. Nu trebuie crezut că dacă se decretează o lege, ea se va și aplica. Nu se aplică decât legile cu care sunt de acord cei ce le aplică.

Pe omul cu adevărat capabil, limitele îl stimulează. Evident, morala nu e "puneți, fraților, piedici!", ci "dacă dați de piedici, depășiți-le!".

Eu cred că omul trebuie să caute să găsească plăcerea în însăși munca lui. Consider că munca e o pedeapsă, numai dacă omul nu se află la locul potrivit, dacă face altceva decât îi place.

Sunt unii oameni care cred că matematica trebuie făcută între cutare

și cutare oră. Nu e adevărat. Matematica nu se face la ore fixe.

Matematica se face când îți vine o idee. Noaptea sau dimineața, când te scoli, când te speli, te gândești. Dacă nu te speli, te gândești când nu te speli.

Greu nu e să ai dreptate, greu e să convingi pe alții. Nu întotdeauna e greu, ci numai când ai dreptate. Și mai ales e greu să convingi pe cei care spun că s-au convins.

Se știe că o idee începe prin a fi un paradox, continuă prin a fi o banalitate și sfârșește prin a fi o prejudecată.

Un om la 20 de ani trebuie să fie admirat, la 30 apreciat, la 40 invitat, la 60 stimat.

Întrebările la care trebuie să răspunzi cel mai sincer sunt cele pe care ți le pui singur.

Numai prostia poate să aibă intermitențe.

Ce este un pesimist? Un optimist bine informat.

Nu e de părerea ta cel ce te aprobă, ci cel ce te imită.

Marele regret al vieții mele este de a nu fi avut nici unul.

Propus de B.P.

Precizie...

Continuare din pagina 16

Lacrimile i se porniră și mai tare și începu să se jelească: Doamne, bunule, nu fi atât dă nemilos!... Nu mi-l lua și pă Goguță, Doamne!... că el mai mi-a rămas!... Mi-ai luat un brad dă băiat... lasă-mi-l pă moșuuu?... Aoleo!... Aoleo!... Ce mă fac eu singu-

rică... ce mă fac?...

Procurorul, examinând sabotul care-i curmase viața bietului om și basca nouă găurită, scărpînându-se în barbă și privind cerul printre traversele viaductului, prin singurul loc unde tabla de protecție era lipsă – furată sigur de cineva și dusă la fier vechi -, murmură ca pentru sine: domne, asta da, precizie... matematică!...

Dan Caragea

„Estetica Universului hipersferic va fascina încă multă vreme spiritele.” Jacques Merleau-Ponty, *Cosmologia secolului XX*

Să vedem acum care este temeinicia apropiării lui Einstein de Brâncuși sau, mai degrabă, a lui Brâncuși de faimoasa formulă $E = mc^2$, lăsând la o parte ispita oricărui senzaționalism. Ce e drept, Brâncuși a atins sensul cosmogonic modern, dar nu prin calcul matematic, ci printr-o genială intuiție, fără asemănare încă pe tărâmul artelor. În lumea oltească – ne mărturisesc covoarele de pe tablouri și pe care pășim cu mintea –, geometria or(do)nează domesticul ca și închipuirea. Așa cum, de pe jos, și-a înălțat artistul gorjean infinitatea (Coloana fără sfârșit) în spațiu-timp, tot așa și ecuațiile prusace ale fizicianului din Ulm aveau să tulbure ochii privitorilor în stele.

Îndrăznește V. G. Paleolog: „Datorită lui Brâncuși, sculptura, la fel ca și filozofia, bate la porțile adevărilor esențiale și primare, părăsind ambiția minoră de a oglindi, mai mult sau mai puțin fidel, chipul lumii vizibile din exterior – de acum înainte străduindu-se de a prinde în materie chipul lumii imateriale a gândirii creatoare” (V. G. Paleolog, Brâncuși - Brâncuși, Craiova, Scrisul Românesc, 1976, p. 123).

Lecția lui Einstein

Arta plastică a lui Romeo Niram este, înainte de toate, o provocare. Publicul său va trebui să-și depășească limitele comprehensive și perplexitatea „repulsivă” pe care prezența portretelor unor personalități, dar, mai ales, ale contemporanilor și intimilor artistului, i-o poate provoca. (Iată-mă privindu-mă într-unul din tablourile cheie ale acestei expoziții, neputând să-mi rezolv satisfăcător gândul de a fi privit și recunoscut!...). De aceea, ieșirea lucidă dintr-o astfel de capcană afectivă nu se poate face decât malgré le public. Nu pot hotărî de pe acum numărul celor care se vor interesa cu adevărat de această nouă și intrigantă viziune artistică. Aș spune, totuși, că meditațiile mele despre arta lui Romeo Niram m-au condus la descoperiri neașteptate, ajungând la o înțelegere holografică a operei sale. Și asta pentru că există la Niram o ordine desfășurată și o ordine înfășurată pe pânzele sale, care merită cercetate cum se cuvine.

Romeo Niram se află printre artiștii de astăzi care au croit un drum original, plin de riscuri, aducând probleme „grele” în spațiul artelor plastice. Întâia dintre acestea (istorică) ar fi reîntoarcerea la înțelepciune, la lecție, așa cum se obișnuia în pictura europeană la începutul Renașterii, dominată de acea insolubilă confruntare între conștiința critică și existența tragică. A doua problemă (formală) ține de ispita nebuniei, de o profuziune a sensurilor, a unei țesături de semnificații care riscă să-și piardă figura printr-un exces referențial, și care implică o privire mijlocită, răbdătoare, de analist. A treia problemă (epistemică) se leagă de recursul la știință, vădit în opera niramiană, și ale cărei cicluri sunt, până acum: conștiința (Eseu despre neluciditate), Celălalt (Simbioze, Umanografie), umanități (Eseu despre luciditate) și Universul (Brâncuși: $E = mc^2$). Nu voi stărui, în cele ce urmează, decât asupra celei din urmă serii, deși, cum vom vedea, există numeroase afinități cu ciclurile anterioare.

Cum nu sunt decât un simplu iscoditor în chestiunile cosmologiei, neavând pregătire academică în fizică, matematică și astronomie, va trebui să apelez la îngăduința cititorului competent, mărturisindu-i, din capul locului, că nu am citit, de-a lungul anilor, decât lucrări considerate ușoare. De aceea, neștiutorii mă vor înțelege cel mai bine. Singura sursă directă pentru cele ce urmează,

pe care mintea mea o poate frământa mai bine, este „cärtica” scrisă de Albert Einstein pentru profani: *Über die spezielle und allgemeine Relativitätstheorie* și publicată, în mai multe ediții, și în Spania (*Sobre la Teoría de la Relatividad Especial y General*, Barcelona, Altaya, 1998).

Ba mai mult: cred că opusculul s-ar fi prăfuit mult și bine în acea amănunțită colecție Mari opere ale gândirii con-

temporane din biblioteca mea, dacă pictorul Romeo Niram nu mi-ar fi pus sub ochi ecuația energiei sub o nouă paternitate: „Brâncuși: $E = mc^2$ ”.

Puteam scrâșni printre dinți, puteam zâmbi zeflemitor sau cu un aer de generozitate paternalistă, puteam să ridic savant din sprâncene sau să bâigui vreo silabă cu iz anecdotic – zarurile fuseseră aruncate. Așa că, neavând încotro, m-am întors, ca pe vremuri, la lecție. Într-o astfel de situație, socotesc de mare ușurare povața lui L. Boltzmann (pe care Einstein îl citează în prefață) de a lasă eleganța stilului pe seama croitorilor și cizmarilor și de a urma doar firul nerăsucit al ideilor.

Principiul relativității (restrânse) pare simplu: dacă K' este un sistem de coordonate care se deplasează uniform și fără să se rotească în raport cu un alt sistem de coordonate K (este vorba de sisteme de coordonate galileene), atunci fenomenele naturale se vor desfășura față de K' după aceleași legi generale ca și față de K .

Prin urmare, orice lege generală a naturii va trebui

► să fie în așa fel construită, încât să se poată transforma într-o lege cu structură identică, introducând în locul variabilelor spațio-temporale (x, y, z, t) noi variabile (x', y', z', t'), dar care să aparțină sistemului K' . Astfel, „legile generale ale naturii sunt covariante față de transformarea lui Lorentz”. Firește, ultima parte a frazei rămâne profanului obscură. Am putea înțelege în schimb o consecință a acestei transformări: se poate conchide că legea propagării luminii în vid este aceeași atât pentru sistemul de referință K cât și pentru K' .

Paragraful anterior (mai puțin exemplul, firește) este formularea einsteiniană a teoriei relativității restrânse. Unul din cele mai importante rezultate ale acestei teorii se referă la conceptul de masă. Astfel, teoria relativității permite ca principiul conservării masei și cel al conservării energiei, distincte în mecanica clasică, să poată fi contopite într-unul singur: $E=mc^2$. (Ne referim, desigur, la un corp care nu absoarbe și nu emite energie). „Misterioasele litere” sunt deci: energia, masa și viteza luminii la pătrat.

Chiar dacă ecuația, așa cum s-a observat ulterior, comportă o anume asimetrie, ideea transformării masei în energie și a energiei în masă — conceptul masă-energie — este fundamentală în mai multe

din tablourile lui Niram prezente în expoziția de la Lisabona. Mai mult, așa zice că, pentru artist, este însăși Legea Universului.

O găsim în Brâncuși: $E=mc^2$, I, adnotată pe masa de lucru, deasupra lui Narcis în insolitul coaterier (combinație între atelierul lui Brâncuși din Impasse Ronsin nr. 8 și cel al pictorului), pe Poarta Sărutului („dezbrăcată” însă de motive, cu excepția celui „ou” al fuziunii, și ferăstruită în genul Coloanei, metaforă, la Niram, a spațiu-timpului); o regăsim în Geniu; o bănuim prezentă în „viitorul” număr al revistei Niram Art sau criptată pe portalul-covor din Brâncuși: $E=mc^2$, II; o citim limpede, dublată, pe suportul ovoidului din Începutului Lumii; o privim, proclamată, în Cosmos, Die Gottesformel și Hologramă; o simțim în „radiațiile” prezente în toate aceste tablouri și, mai ales, în clepsidrele Coloanei niramene, „vecină” mereu luminii... Ea este Ecuația!

Să trecem acum la celălalt concept fundamental, cel al spațiu-timpului. Lumea este cvadridimensională, după cum arătase Minkowski, și, în această Lume, Einstein aduce în discuție egalitatea dintre masa inerțială și cea gravitațională. Sistemele de coordonate la care ne-am putea raporta devin acum gaussiene (adică curbe), prin urmare: „Toate sistemele gaus-

sienne sunt în esență echivalente pentru formularea legilor generale ale naturii”. Acesta este principiul relativității generale. Într-un astfel de cadru referențial, corpul de referință (sistemele de coordonate) se deformează, devenind o „molsucă de referință”, după însăși expresia autorului. Abia acum ne cutremurăm la ideea spațiului sferic tridimensional (descoperit de B. Riemann) și ne dăm seama că presimțim forma acestui „paradox”: un spațiu de volum finit, dar care nu are limite (ca un tub). În teoria relativității generalizate însă, proprietățile geometrice ale spațiului nu mai sunt independente, ci condiționate de materie. Dacă distribuția materiei în Univers este uniformă (ignorând concentrările locale), spațiul ar trebui să fie sferic (cvasieliptic), ne spune Einstein. Cum distribuția nu este local uniformă, atunci, local, spațiul real va fi cvasisferic. Așa se termină „cărțulia”.

Fără prea mult ocol (și fără asprimea necesară fizicii), am putea spune că această imagine a Universului einsteinian este echivalată de Romeo Niram cu ovoidul brâncușian, prezent, prin variații sau succedanee, în majoritatea tablourilor expoziției sale. Mai mult, am putea confirma-o prin teoria cosmogonică a belgianului Lemaître (a „atomul primordial”), prin cea a ruso-americanului Gamow (big-bang-ul)

ș.a.m.d. Sursologia a fost, așadar, inversată abil de pictor.

Astfel, prin sinteza miturilor, a științelor milenare și a celor mai apropiate de noi, prin fulguranta sa intuiție artistică, Brâncuși „ridică” străvechea geometrie (păstrată pe covoarele țărănești, de pildă) la puritatea geometriei riemanniene, „descoperind”, avant la datte, întâia formă a Universului (Sculptură pentru orbi/Începutul Lumii e din 1916, dar e presimțit formal mult mai devreme). Iată cum, pentru Niram, ovoidul devine chintesența formală a micro și macrocosmosului.

Căci dacă timpul își păstrează infinitatea, ne spune Einstein, spațiul tinde să se închidă, deși nu are limite. Astfel, ecuațiile sale admit o structură metrică în care spațiul e hipersferic, pozitiv, închis, în timp ce timpul rămâne deschis, neafectând curbura spațiului. În Universul lui Einstein, materia se află, la scară colosală, statistic vorbind, în repaos. Cosmogonia lui Brâncuși nu pare să o dezmință.

„Prin încorporarea fenomenului luminii sculpturilor sale în bronz lustruit, el [Brâncuși] a reușit să facă posibilă desființarea contradicției ce părea insolubilă, dintre extindere spațială și gândire” (V. G. Paleolog, op. cit., p. 120). Or, demonstrează plastic Niram, aceasta este și tulburătoarea lecție a fizicii lui Einstein.

**Gabriela Căluțiu
Sonnenberg, Spania**

Flamenco (1)

„Când cânt, simt în gură gust de sânge”, mărturisea la 1899 Tía Anica de Piriñaca, o cântăreață din Jerez de la Frontera. Neputința, deznădejdea, revolta și mânia sunt elementele din care se împletește filonul flamenco. Tragicul se întruchipează în formele sale dramatice – tristețele Carceleras, Seguiriyas sau Soleares –, dar și-n cele mai vesele, zglobiile Alegrías. Flamenco, se știe, este muzica existenței tragice; firesc din moment ce o viață dură naște, cum era de așteptat, o muzică la fel.

Dacă-n privința tristeții artei flamenco nuncăpe îndoială, tema originii ei împarte lumea în mai multe tabere. Consens există doar referitor la detaliul temporal, toți fiind de acord că începuturile s-ar fi făcut undeva la sfârșitul secolului al XVIII-lea, la trecerea din mâna dinastiei de Habsburg în cea a Bourbonilor, când majoritatea covârșitoare a populației iberice era săracă, obligată să-și câștige pâinea muncind pe la stăpânii latifundiari. În special Andaluzia suferea extrem sub povara asupririi celor de la munca de jos.

Nobilimea se delecta cu piese de teatru pompoase, de inspirație barocă și cu opere monumentale, după moda italiană, complet rupte de realitatea de zi cu zi. Dramaturgia artifi-

cială nu găsea ecou în sufletul omului de rând așa că, pentru a distra spectatorii în pauzele dintre reprezentații se răspândiseră așa-zisele Sainetes, minireprezentații de umplutură, inspirate de scene din viața cotidiană. Amploarea lor crescuse în asemenea măsură încât lumea începuse să vină la teatru pentru a vedea scenetele, ignorând piesa propriuzisă.

Popularitatea Sainetelor se datora nu numai comicului de situație, ci mai ales muzicii și dansurilor care le însoțeau, îndrăgitele Tonadillas (Playeras, Seguidillas, Boleros și Fandangos). „Sunetul sacadat al castanietelor și tropăitul ritmic din călcăie se completau armonios, compunând o atmosferă încântătoare, care electriza publicul în asemenea măsură încât spectatorii se trezeau acompaniind reprezentația cu strigăte entuziaste”, notează la 1772 călătorul andaluz Juan Francisco Peyrón în urma unei vizite în teatrul din Cádiz, pe atunci singura instituție din Spania în care legea nu interzicea acea formă „barbară și indecentă” de artă scenică.

Îndrăgitele dansuri se răspândesc și în restul provinciei, nu chiar pe scenă, ci pe străzile unor cartiere pulsând de viață, precum mahala-

lele Sevilliei Triana și Macarena. „Tineretele andaluze”, scrie în 1809 francezul Alexandre-Louis-Joseph Laborde, „primesc aplauze frenetice pentru dansurile lor lascive. Sunt în continuare cele mai elegante și cuceritoare dansatoare din întreaga Spanie.”

Obsedați de pericolul pe care „dezvătații” îl reprezentau pentru ceea ce se considera puritatea stilului nobil, oficialii spanioli puneau din răspuneri bețe-n roate creatorilor populari, lucru care probabil a contribuit la înțepirea notei de răzvrătire specifice acestei arte. Străinii, nu spaniolii au încurajat arta flamenco, sfidând interdicțiile.

Cea mai detaliată și ades citată descriere aparține în mod paradoxal celui mai învedreat critic de pe atunci, un jurist supranumit „Don Preciso”. Acerb, înnebunit de ciudă, susnumitul condamna „acei cântăreți care nu s-au obosit să viziteze Universitățile, ci, sprijiniți doar de propriul lor talent, sunt capabili să exprime în doar patru versuri scurte gândurile cele mai ascunse, cu o claritate și trufie care face publicul să-i idolatrizeze. (...) Maniera brutală de a maltrata vocea, emițând extravagante gâlgâieli și triluri, de parcă în asta ar consta eleganța muzicii noastre, anulează orice

merit. Cine poate suporta un astfel de bărbat, care transpiră din toți porii, își smulge nasturii de la cămașă, pentru a striga și mai tare? Cine poate rezista clămpănitului continuu dintre maxilar și mandibulă pe tot parcursul cântării? Cine poate asculta fără să se înfioare acel nechezat furios, care ore-n șir scapă din gâttelej maltratat al acelui nefericit? Și ce urechi trebuie să ai pentru a suporta neînțetata vibrație a unei chitări ieftine și felul neglijent în care mâna dreaptă lovește corzile ei mizerabile, ca o secure implacabilă?”, scria, disperat „Don Preciso”.

De parcă ar fi vrut să le facă în ciudă adversarilor, muzica și dansurile de proveniență andaluză se răspândesc peste tot în lume. Patima cuprinde Africa și coloniile de peste Ocean. În tact de trei sferturi sau de șase optimi, vestitele Cantes de ida y vuelta (cântece de dus-întors) exprimă dorul, nostalgia și chemarea depărtărilor, fiind interpretate adesea de guajiros, cum li se spunea zilierilor spanioli care

► emigraseră peste ocean. Dansurile și ritmurile se îmbogățesc cu accente africane, precum „indecentele” dansuri Manguindoy - interzise prin lege în Andaluzia -, cubanezele Habaneras sau tangourile argentinene. Abundă petrecerile drăcești, care durează toată noaptea, vestitele Juergas, în mijlocul cărora strălucesc protagoniștii masculini, acei semizei adorați, cântăreții-dansatori mândri și nervoși, supranumiți Majos. Arta care își începe ascensiunea acum are toate elementele necesare unui fenomen de masă. Mai puțin are însă un nume, căci termenul de flamenco nu apăruse încă pe atunci.

La fel ca și corida, flamenco își are originea în arenă, lucru care o deosebește de formele de artă aristocratice, celebrate în spațiul restrâns al sălilor de spectacole. Toreadorii, țiganii, cântăreții și dansatorii încep să formeze o pătură aparte de artiști, idolatrizați pentru consecvența cu care se distanțează de toate normele culturale în vigoare, practicând nonconformismul la scenă deschisă. Publicul se înnebunește după ei și după aventurile lor, nu întotdeauna nevinovate. Se creează primele mituri, cu susținători care se definesc la rândul lor ca o nouă categorie socială: los aficionados, cei care astăzi poate s-ar numi fani.

Suprinzător, ei nu mai sunt țigani, ci artiști

spanioli, cu stil complet propriu, creatori de versuri și linii melodice elaborate. Produsul lor este modern, cultural, adaptat cerințelor. A pretinde de aici înainte că flamenco ar fi o invenție eminamente țigănească nu mai este realist. Nici durerea și spontaneitatea sa nu mai are acel caracter teluric inițial. Gustul publicului pentru melodios își spune cuvântul, disperarea este înlocuită de melancolie, flamenco se adaptează și devine mai „blând”. Rafinamentul care se impune de la acest moment transformă reprezentarea într-un bun cultural al tuturor. Firesc, se generează dispute, căci fiecare încearcă să-și aroge dreptul primordial de „inventator” al acestui curent. Este momentul în care, la început de secol al XIX-lea, frageda apariție pe firmamentul artei se desprinde de propria copilărie, necesitând de pe acum o definiție mai clară. Și un nume.

Flamenco este numele care s-a impus mai mult sau mai puțin din întâmplare. Unii susțin că ar deriva de la pasărea flamingo, făcând aluzie la alura și aspectul rochiilor multicolore, ce amintesc de penajul său exotic. Alții se jură că totul ar fi început cu particula „llama”, care în spaniolă înseamnă flamă, flacăra, ducând cu gândul la dansul focos și acompaniamentul înflăcărat. Nu puțini sunt cei care pornesc de la expresia de origine arabă

„felah menguh”, care înseamnă „țăran sărac” și care era răspândită în Andaluzia feudală musulmană. Majoritatea covârșitoare a cercetătorilor susține însă teza originii flamande a termenului utilizat.

Adjectivul „flamenco” era foarte la modă în Spania după descinderea la 1517 a regelui Carol al V-lea și al curții sale regale din Țările de Jos. Complet diferiți ca aspect și comportament față de localnici, blonzii flamanzi, gălăgioși și stridenți, făceau notă discordantă cu restul lumii, la fel ca și țiganii, care deranjau cu muzica și dansurile lor deșănțate. Adjectivul „flamenco” se substantivizează cu timpul, desemnând tot ceea ce depășește normele „cuminți”. Pe lângă flamenco, se consacră și termeni mai detaliați: „voz afilla”, derivat din porecla unui cântăreț la modă – El Fill – descrie vocea răgușită, „ascuțită” specifică genului; „cante hondo” (cânt adânc) redă profunzimea interpretării și distanțează prin substituirea literei „o” de elaboratul canto clasic.

Pe lângă bărbații dansatori din Spania, un merit imens la răspândirea artei flamenco l-au avut dansatoarele profesioniste de prin alte părți ale Europei. După succesul răsunător al italienei Taglioni, grațioasa franțuzoică Guy-Stephan și italianca focoasă Maria Brambilla – su-

pranumită „Sofia Fuoco” – își dispută pătimaș publicul, scindându-l în două tabere. Fuoquistas și guystas se disting unii de alții după culoarea – roșie sau albă – a garoafei pe care o poartă la rever.

În privința suferinței pe care o emană soliștii, nu puțini sunt cei care susțin că ar proveni de la chinurile interminabile la care sunt supuși dansatorii și, mai ales, dansatoarele pe la școlile de dans. Erotice, îndrăznețe, aristocratice, așa erau descrise fetele de pe scenă pe atunci. Pe acompaniamentul simplu, de chitară – lucru deloc obișnuit la vremea aceea – fetele zvelte luau cu asalt scenele improvizate de prin Cafés Cantantes, legănându-și brațele fragile, înălțându-le rugător spre cer, pentru a se prăbuși apoi ca leșinate pe podea, scuturându-se frenetic în secunda următoare, ca niște lebede în delir. Țigăncile recrutate pe la începuturile școlilor de flamenco nu veneau întotdeauna din pasiune, ci pentru că li se asigura hrană și adăpost. Disciplina și spiritul cazon cu care se confruntau acolo le răpeau rapid iluziile unei vieți facile. Cu cât reușeau să fie mai iuți, mai maleabile, mai energice și mai ritmice, cu atât creștea cota lor la public, ca un drog.

Va urma

George R. Roca,
Australia

Ispas, motan gras... (5)

(Povestire de pe mare)

Urcă cu mare chin încă două nivele și mare-i fu bucuria când deschise ultima ușă, cea care dădea în încăperea unde se aflau oglinzile și torța farului și se pomeni cu Ispas în brațe. Începu să plîngă de fericire. Motanul însă, toarcea liniștit. Îl sărută, îl mângâie, îi spuse vorbe dulci, vorbe cum nu spusese niciodată nimănui. În sfârșit îl găsisse, aici, departe, la capătul lumii. Erau din nou împreună!

Aducându-și aminte de accidentul nefericitului căpitan, luă motanul în brațe și coborî cum putu de repede scările. Flăcăul îl culcase deja pe bolnav în căruță și era gata de plecare. Porniră în galop către oraș. Bolnavul horcăia și se zbatea din când în când. Ajunseră la cea mai apropiată suburbie, Watson's Bay, unde găsiră un medic. Bătură puternic la ușa acestuia și îl transportară pe capitan înăuntru. Doctorul începu să îl consulte și nu după mult timp spuse: „Noroc că l-ați adus aici repede! Bietul om a făcut un infarct și trebuie să stea sub îngrijire medicală.” Panait îi dădu doctorului o sumă importantă de bani și îl rugă să îl găzduiască pe bolnav la el în casă până când îl va putea transporta la spital. După două zile, sub supravegherea medicului, îl transportă pe Buddle la spitalul din Sydney. Acolo, datorită îngrijirii medicale de calitate, bătrânul lup de mare... se mai puse pe picioare. Panait îl vizita în

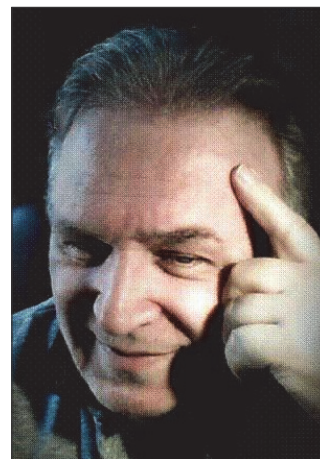

fiecare zi, mai ales că hanul sau de la Rocks era la o aruncătură de băț de Macquarie Street, strada pe care se afla spitalul. Acolo își făcu chiar și o prietenă, o soră medicală, tânăra englezoaică, Florence Nightingale. Auzise multe lucruri frumoase despre dânsa, cu mult înainte, la sanatoriul din Londra, unde fusese internat pe perioada cât învățase să umble cu proteza. Dânsa lucrase acolo, înainte de a veni în Australia. Ființa fină, educată, venise la Sydney cu zece, doiprezece ani în urmă, pentru a organiza primul serviciu de surori medicale din Australia. Îi plăcuse atât de mult noile meleaguri, încât se stabilise permanent aici, chiar dacă îi era dor câteodată de familie, de prietenii din copilărie, sau de clima cu cele patru anotimpuri.

Florence se ocupa foarte mult de îngrijirea și recuperarea sănătății căpitanului. Îi era milă și de marinarul român pentru că rămăsese infirm atât de tânăr. Panait, proaspăt venit din Lon-

dra, avea multe de povestit despre ceea ce se întâmplă acolo, care mai e moda în marea metropolă, ce mai știa de fostele ei colege, surorile de caritate de la sanatoriu. Îi povesti chiar și neplăcuta aventură din Marea Irlandei, despre accident, despre Ipsas-Motan Gras și cum acesta îl ajutase acesta să supraviețuiască. Florence fuse atât de impresionată, încât în prima ei zi liberă îl vizită pe Panait la han ca să cunoască faimosul motan. Îi mai spuse despre prietenul... Thomas Buddle că... „de acum înainte va avea nevoie de îngrijire și supraveghere medicală permanentă și nu va mai putea lucra la far deoarece aceea muncă cerea un efort fizic destul de mare”.

Dupa câteva zile, Buddle se simți mai bine și fuse lăsat acasă. Panait, care îl vizitase zi de zi la spital, îi angajă o trasură și îl transportă până la casa farului din South Head. Îl luase cu el și pe Ispas, spre bucuria căpitanului care îl ținuse pe genunchi tot timpul dru-

mului și îl mângâiasse cu tandrețe. Încet, încet, cei doi marinari se împrieteniră. Buddle îl invită pe musafir să rămână peste noapte acolo. Panait vru să-l refuze pe moment, dar știind ca acesta avea nevoie de supraveghere medicală și neîndrăznind să-l supere pe căpitan, luînd motanul cu el, acceptă până la urmă. Nu dormiră aproape toată noaptea, povestindu-și unui altuia viața de marinar și aventurile. Marea și motanul îi apropia și îi lega unul de altul. Buddle îi spuse de câteva ori lui Panait „fiule”, fapt care îl impresionase foarte mult pe acesta, aducându-i aminte de tandrețea cu care îl tratase bunul său tată. Îl rugă să nu mai stea la han și să se mute împreună, în casa de lângă far. Acesta, fiind și el singur și neștiind încotro să o apuce, acceptă.

Între timp, administrația portuară locală din Sydney, detașă provizoriu, un bărbat tânăr, pentru a se ocupa de întreținerea și buna funcționare a farului. Noul angajat se mută, împreună cu nevasta și cei trei copii, într-o cămăruță din spatele casei lui Tom Buddle. Căpitanul deveni din ce în ce mai supărat și mo-

► rocănos, deoarece copiii făceau multă gălăgie și alergau toată ziua după Ispas, trăgându-l de coadă sau aruncând cu pietre în sărmana vietate nevinovată. Buddle fumegând de nervi, se duse la căpitănie și ceru să fie trecut în rezervă, deoarece nu mai avea ce să facă la far. Dorea să plece de acolo deoarece se simțea inutil. Vroia să aibă liniște și de aceea căuta să-și cumpere o casuța undeva aproape de ocean.

Panait se pregătea să se întoarcă acasă. Dar la care casă? La Brăila nu mai avea pe nimeni! Anul era 1877. România era în toiul războiului cu turcii. Accesul navelor prin strâmtoarea Bosfor era controlat de musulmani, fapt care periclita chiar și navigația pe Dunăre. Nu știa ce să facă. S-ar fi dus cu o corabie până la Londra și de acolo peste Canalul Manecii ar fi ajuns în Franța, dar drumul până în România era destul de lung și periculos la acele vremuri. Singurii săi prieteni, Ispas, Florence, și Tom, erau aici în Australia. Căpitanul simțindu-i zbuciumul îl invită să se stabilească la Sydney și să locuiască împreună cu el. După lungi clipe de chibzuială acesta acceptă și chiar de a doua zi porniră împreună să găsească o casă de cumpărat. Văzură multe proprietăți frumoase. De bani nu se plâneau deoarece amândoi aveau destui, Panait cu suma luată de la asigurare, iar Tom cu cea primită de pe urma pensionării. Cel mai mult le plăcuseră o

casă ciudată... situată pe creștetul văii care se deschidea spre Tamarama Beach și pe care o cumpărară în grabă. Locul, semăna cu o prapastie sălbatică, acoperită cu vegetație luxuriantă și cu ieșire ușor accesibilă la drumul principal care ducea spre mijlocul orașului. În partea opusă, panorama era superbă, dedesubt marea de verdeață se unea cu un golf mititel acoperit cu nisip fin de culoarea aurului, mângâiat lin de apele albastre ale oceanului Pacific care te invitau parcă la un voiaj sau la aventură pe intinsul lor. Casa era semisuspendată peste malul abrupt al prapastiei fiind așezată pe o fostă platforma de observație. Platforma o construiseră cu mulți ani în urmă, deținuții din noua colonie engleză, din ordinul marinei militare a coroanei britanice, cu scopul de a se amplasa pe ea tunuri care să păzească coasta de est de vre-o invazie străină. Clădirea însă, era destul de nouă și foarte solidă. O reparară și o amenajară dându-i o formă de corabie. În loc de valuri, pluteau pe un hău de verdeață. Aveau chiar și un catarg înfipt în mijlocul curții, pe care fluturau două steaguri, cel englezesc și cel românesc.

În fiecare dimineață, cam pe la aceeași oră, cei doi ieșeau pe punte, unde foarte serioși, executau parcă, procesiunea inspecției echipajului și al „corabiei”. Buddle, gras cu barba albă, îmbrăcat în uniforma marinei comerciale engleze, era căpitanul. Panait, musculos

și binelegat se îmbrăca de obicei ca un simplu marinar, dar câteodată își lua și el vestonul alb de căpitan de corabie. Atunci, comenzile erau strigate și mai puternic, de parca cei doi erau angajați într-o batalie pe mare. Spectacolul era caraghios, dar foarte amuzant și interesant. Atât vecinii, cât și cei din împrejurimi, aveau multă admirație pentru cei doi. Singurul, care nu-i lua niciodată în serios era Nelson-Ispas. Ambii stăpâni, poate din mândrie națională, îl strigau pe numele pe care fiecare i-l dăduseră. Pentru Panait, motanul rămăsese tot „Ispas-Motan Gras”. Tom, în schimb, îl striga Nelson, dar uneori când avea spectatori i-se adresa elegant și cu respect spunându-i „Sir”, sau „Domnule amiral”. Câteodată când mai trăgea un păhărel în plus, căpitanul, luând o mică foarte serioasă, se proțăpea în fața lui Nelson și îi dădea raportul de parca s-ar fi aflat în fața corpului de ofițeri ai marinei imperiale britanice. Atunci Panait, ca să rădă de el, începea să vorbească în limba lui Napoleon și își puneă pe cap o pălărie în formă de tricorn, care împreună cu piciorul de lemn îi dădeau un aer mai autentic... de pirat, decât de învinsul de la Waterloo. Acest lucru îl scotea din sărite pe bătrânul lup de mare și astfel începea cearta, amenințând că va da jos steagul inamic de pe catargul din curte. Soarele puternic australian decolorase culoarea galbenă a tricorului ro-

mănesc, transformându-l în alb, fapt care îl făcea să semene din ce în ce mai mult cu steagului franțuzesc. Buddle, având mersul mai vior, ajungea mai repede la catarg și se căznea să dea jos steagul românesc. Panait supărat, lua motanul sub braț și se făcea că pleacă. Bineînțeles urma împăcarea, care se termina de obicei cu un chiolhan.

Cu timpul, lui Ispas începuseră să-i albească mustățile. Într-o dimineață căpitanul Thomas Buddle nu mai răspunse la apel. Panait fuse foarte mâhnit din această cauză. Își pierduse poate, cel mai bun prieten-om, care îl avusese vreodată. Îl îngropă în cimitirul din apropiere și deseori putea fi văzut împreună cu motanul negru stând nemișcat ore în șir lângă mormântul acestuia. Anii au trecut. Despre Panait și Ispas-Motan Gras nu mai știe nimeni nimic la Sydney sau nici macar la Tamarama. Din când în când, lumea vorbește despre paradisul pisicilor din tufișurile care cresc pe coasta văii și îndemânarea cu care acestea prind pește, băgându-și coada în apă, atunci când marea e liniștită. Totuși acolo, se mai pastrează încă, o casuță albă în formă de corabie. Cei care au norocul să poată face o vizită prin acele minunate locuri mai pot vedea, pe peretele de piatră de lângă ușă, o placă mică de marmură albă, pe care este sculptată o timonă, un motan și inițialele „N.I.M.G.” Poate, Nelson-Ispas-Motan Gras! Cine știe...

Paul Leibovici, Israel

Izvorul Mariei sau Fantana Mariei

Locul acesta, după tradiție se află în Centrul orașului Nazaret. Aici venea Maria să scoată apă din izvor unde l-ar fi întâlnit pe îngerul Gavriel pe care la vestit de nașterea lui Iisus.

Deoarece e considerat un loc sfânt pentru creștinătate, peste izvor s-a construit o biserică a cruciștilor, trecerea spre ea facându-se doar printr-o peștera. În 1263 biserica a fost invadată și apoi distrusă de mameluci. A fost reconstruită în 1750, din nou trecerea spre ea facându-se pe lângă izvorul din peștera.

La sfârșitul sec. XIX a fost construită o baie publică și un han în apropierea izvorului, locașul s-a reconstruindu-se în 1967.

După tradiția creștină Izvorul reprezintă unul din cele mai importante locuri, despre el amintindu-se pentru prima dată în cartea lui Iacov.

Satul Kana

Satul Kana (Kfar Kana) se află în Galilul de jos, la numai 7 km. de Nazaret. Plecând de la Nazaret înspre Kana se străbate Valea „Mrejsambil” adică „Câmpul spicelor” aflându-se pe drumul care leagă între ele localitățile Seforis și Tiberias. Arheologii au descoperit ca pe acest loc a existat o localitate încă de pe vremea ocupației persane și bizantine. Deoarece locali-

Locurile sfinte din Țara Sfântă (2)

tatea nu avea nici o sursă de apă, localnicii au fost nevoiți să o aducă din depărtări, de la baza dealului și s-o păstreze în vase de piatră.

Săpăturile au scos la iveală o localitate din sec. I despre care unii susțin ca aceasta ar fi autentică localitate Kana, ce se afla la 1 km. de Kana zilelelor noastre. Se presupune că prima biserică a fost construită în sec. IV de către mama lui Constantin cel Mare.

Se povestește că pașii lui Iisus au sfințit această cale în drumul pe care la făcut spre „Nunta de la Kana”. Este un sat cu o majoritate de arabi ortodocsi, după tradiție, având loc aici, „nunta vinului”.

Creștinătatea, din cele mai vechi timpuri, a cinstit localitatea unde s-a săvârșit minunea, cu alte cuvinte transformarea apei în vin, în scopul cinstirii nuntei nevoiașilor. Iată ce stă scris : „...și a treia zi s-a făcut nunta în Kana galilului și era de față mama lui Iisus. A fost chemat și Iisus și ucenicii săi”.

Mama i-a spus : „Fiule nu mai am vin”.

Răspunsul a fost : „Ce mă privește pe mine și pe tine, femeie încă n-a venit ceasul Meu”.

Iar Mama a spus celor ce slujeau : „faceți ce vă spune”.

Și erau acolo șase vase de piatră. Iar Iisus le-a spus : umpleți vasele cu apă.

Și le-a mai spus : „Scoateți acum și aduceți mirelui”.

Și când mirele a gustat, a simțit că e vin. El nu știa de unde este. A chemat pe mire și i-a zis : „orice om pune întâi vinul cel bun și, când este ametit, pune vinul cel slab. Dar tu ai ținut vinul cel bun până acum”.

Această primă minune a săvâr-

șit Iisus la Nunta de la Kana din Galil. Kana are ca patron pe Sfântul Simon Zilotul, care nu este altul decât mirele din legendă, un om simplu și nu prea înstărit. Acesta a devenit ucenicul lui Iisus, în cursul vieții.

Biserica este închinată Sfântului Mucenic Gheorghe, fiind îngrijită de creștinii ortodocsi greci. În biserică sunt păstrate două coloane vechi, datând din sec. al XIII-lea, cât și două vase de piatră, pentru păstrarea apei.

În localitate mai sunt încă două biserici: una franciscană și alta pe care franciscanii au îngrădit-o în 1883.

În biserica greco-catolică se păstrează două vase mari de piatră despre care se povestește că ar fi chiar cele în care s-a efectuat minunea. Experții au stabilit că sunt vase baptiste antice.

Ultimele descoperiri arheologice au scos la iveală un atrium cu portic, datând din sec. V.

Kfar Nahum

Un mic sat de pescari are o deosebită importanță pentru ortodocsi. El se află pe malul Kineretului și în limba arabă se numește Tel Nahum. Aici s-au petrecut evenimente pe care creștinătatea le apreciază în mod deosebit.

Kfar Nahum este considerat ca un diamant între locurile sfinte din istoria Țării Sfinte acest loc fiind păstrat cu deosebită grijă pentru a se putea descoperii secretul care-l ascunde.

Este cunoscut din sec. XI și până în sec. XIX a fost părăsit. Cercetări arheologice au fost întreprinse de franciscani. Cu acest prilej s-au descoperit ►

► numeroase oale, monede și mozaicuri cât și urme de clădiri. De asemenea a fost descoperită o sinagogă din sec.V, clădită pe rămășițele unei alte sinagogi din perioada antică. Aici și-a însușit învățătura sfântă Iisus. Cea mai importantă descoperire pentru creștinătate au fost urmele trimisului Saul din Kfar Nahum, atunci când a fost reclădită biserica în perioada bizantină.

Kfat Nahum este considerat a avea o excelentă importanță pentru creștinătate atât pentru frumusețea lui cât și din punct de vedere spiritual.

Casa Sfântului Petru

Casa Sfântului Petru se află în partea de sud a sinagogi. Ea a fost clădită în epoca elenistică (sec.I î.e.n), în podeaua antică gasindu-se peste o sută de adrese în diferite limbi, numele „Iisus” gasindu-se de numărate ori. El e denumit: „Trimisul”, „Domnul”; „Eliberatorul”.

Tot aici s-au descoperit cruci și diverse simboluri ale creștinilor.

În sec. V au intervenit schimbări, iar pe acest loc a fost ridicată o biserică în formă de octogon, fiind pomenită în repetate pasaje a Testamentului Nou.

Aici au locuit și cei unsprezece trimiși. Atât în perioada romană cât și cea bizantină satul a fost populat de evrei și creștini.

Săpăturile arheologice au fost reluate în sec. XX de către o echipă britanică. Din 1821 s-au îngrijit de săpături franciscanii. Din 1969 o nouă echipă de arheologi au reluat săpăturile.

Manastirea Stela Maris

Expresia „Steaua mării” în tradiția creștină catolică formează unul din aspectele fecioarei sfințe. În acest context există o legătură specială între mare și apărarea ei de pescari, marinari. Biserici, mănăstiri și locuri speciale amenajate pentru desfășurarea ceremoniilor catolice se află

lângă mare în onoarea Sfintei fecioare. Astfel de locuri denumite „Steaua mării” se găsesc în diverse țări, de obicei pe malurile mărilor sau pe locuri ridicate (munți, dealuri) pe partea care dă spre mare.

Unii pretind că numele ar fi „Stelele Mariei” sau „Picătura Mariei” căci după tradiția creștină Maria și Iisus au trecut prin acest loc.

Numele a fost stabilit de abia în sec. XX de către consulul Spaniei în timpul construirii „Felinarului de pe mare”. După tradiția creștină, numele a fost adoptat și de carmeliți.

Ordinul Carmelit a luat ființă pe muntele Carmel în perioada cruciaților, de către călugării care au trăit în peșteri după tradiția proorocului Eliahu.

Ordinul Carmeliților a luat avânt și s-a răspândit prin toată europa.

După căderea orașului Aco cruciat în anul 1769, orașul a primit protecția Franței peste regiunea respectivă și a călugărilor de atunci împrejurimea numindu-se „Carmelul francez”. În 1826 părintele Cassini, membru al mănăstirii și arhitect, a început refacerea mănăstirii. Biserica s-a deschis în 1836, iar restul clădirii a fost dat în primire în 1853. În 1839, Papa Grigore al XVI –lea a acordat biserici titlul de onoare „Bazilica minoritară”, deoarece e considerată „Biserica mama” a Ordinului Carmelitelor.

Spre Stela Maris

Există unicul drum de la Haifa care se află la marginea Mării Mediterane în apropiere de muntele Carmel. Călugării au cunoscut drumul acesta încă din sec.XIX și au înălțat porți de ambele părți, cerând plată pentru trecere. Apoi au înălțat un zid ca să-și întărească poziția în Centrul Carmelului, urmele zidului putându-se observa până în zilele noastre, căci trec peste „Peștera Eliahu”. În apropiere este și o cărare care

conduce spre munte.

În fața mănăstirii a fost ridicat un monument în onoarea militarilor francezi din timpul lui Napoleon, care au fost omorâți de armatele turcești. În 1876 în fața monumentului s-a înălțat o cruce de fier.

Clădirea bisericii e din pietre cioplite care sunt acoperite cu decorații geometrice. Fațada este îndreptată spre Ierusalim. Plafonul stă sprijinit pe trei rânduri de stâlpi care înconjură clădirea.

Pe pragul superior este o sculptură în formă de leu. Și pe celelalte praguri sunt urme de sculpturi în formă de animale, în special figuri de lei. De asemenea s-au găsit două adrese una în limba aramică și cealaltă în limba greacă. Sa mai descoperite biserici din sec.V sau VI e.n.a căror podea a fost ornată, în centrul ei, cu figuri de păuni. Aici se mai află urme ale Casei „Trimisului Petru”.

În partea dreaptă a acestei biserici, se află o altă biserică greacă care e deosebit de frumoasă și Sinagoga antică care atrage și pelerinii creștini. Aici Iisus a ales pe cei cinci trimiși ai săi: Petrus, Andreus,

Iaacov, Iohannan și pe Matei. De aici Iisus a plecat spre alte locuri unde a făcut minuni. Deoarece acest loc are o deosebită importanță în Noul Testament, au început în sec.XIX să se facă o seamă de cercetări asupra rămășițelor Sinagogi care este amintită și în Noul Testament Iisus a ajungând aici de la Nazaret, gasindu-se și urmele romanilor, tot pe aici aflându-se și drumul negustorilor spre Damasc.

Se cunoaște că cei din familiile lui Petru și Andrei au fost pescari. Simion a fost un bărbat bătaș, amenințând pe cei care vroiau să-l atace pe Iisus. Porecla lui Simon este Petrus (om puternic, voinic).

Foto de
Simona Andrei

InterVIU cu poeta Florina Zaharia: „Sunt unele cuvinte care nici măcar nu știu că există pe lume.”

Florina Zaharia s-a prins în jocul interVIULUI trăgând cu ochiul, alungând întrebările care nu i-au plăcut (ce mi-a plăcut momentul), anticipând cuvintele din întrebările ce urmau (prins în offside, eu mai adăugam căsuțe la șotron ca să fie jocul cât mai lung). Sper că nu am abuzat de termeni, sper că poezia s-a simțit și s-a auzit.

Florina Zaharia este din Galați, pentru cei interesați de zodii aflați că s-a născut pe 2 decembrie, și este autorul următoarelor volume de poezii:

- goală pe străzi, ed. Eminescu, București
- alexandru (manuscris de mângâiat), ed. cartea românească, București
- eua, ed. Paralela 45, Pitești
- etc, editura continuă.

Ștefan Ciobanu: Florina, la începutul acestui interviu, o să îți fac o scurtă descriere a lui. O să încerc, zic eu rezonabil, să ajungem nu în interiorul poeziei, ci, asemeni baronului Münchhausen, pe ghiulea, să călătorim pe bătaile inimii ei. Știu poate părea la prima privire ușor melodramatic, dar eu sper să nu fie așa. Ce părere ai?

Florina Zaharia: Pot oricând să încerc un moment „melodramatic” în viața mea. Cred că ar fi interesant să pășesc pe bătaile inimii. Va fi ca o contorsionare sau ca un dans. Depinde cum se vor așeza cuvintele, cum se vor depune sunetele. Și depinde poate de mine și de tine un pic. Am tras cu ochiul la întrebări și am senzația că vom fi asediați de cele mai ciudate stări și sensibilitățile noastre se vor contopi într-un Poein-terViu.

Strofa I

Ș.C: Există versuri care trec strada? Care merg pe trotuar? Care cumpără pâine?

F.Z: Da. Există și asemenea versuri. Sunt și unele versuri care fac trotuarul. Sunt versuri-fete și versuri – băieți, sunt versuri – caise și versuri – compot. Exemplele pot continua extinzând și zona culinară și pe cea erotică și altele... ceea ce mi se pare groaznic pentru poezie. Cred că suferă foarte mult. Dar gândindu-ne cât de diferiți sunt oamenii, de ce Poezia ar fi altfel?

Ș.C: Ce a fost mai întâi, versul sau poezia?

F.Z: Cuvântul.

Ș.C: Ce crezi, cuvintele suferă când nu sunt puse în poezii?

F.Z: Aici ar fi o discuție pe mai multe planuri. Vorbim despre un univers poetic? Dacă pe mine m-ar scoate cineva din mine însămi ar fi un act de suferință, aproape

criminal. Dar probabil sunt unele cuvinte care nici măcar nu știu că există pe lume. Poezia sau altele care s-au născut atât de poetice încât simpla lor rostire e un delir pentru suflet.

Ș.C: Poezia este gest sau moment?

F.Z: Atunci când te uiți la un copac și el foșnește este gest sau moment? Atunci când privești în altă pupilă și vederea ta începe să cânte, ți se pare o acustică poetică sau o efemeridă plâpândă? Știu sigur că un Gest poate fi Poezie, la fel cum orice Moment care e însuflețit de marionetele omeniei mai mult sau mai puțin poetice poate aduna emoție și poate declanșa trăiri „very high”. Dacă are tonul potrivit, poezia poate fi un mod de existență. Important este să se împrietenească cu „vocea proprie”.

Ș.C: Pot fi poeziile lupe? Dacă da, ce să facem cu ele: să privim

firele de nisip sau să dăm foc la hârtii? Dacă nu sunt lupe, ce să facem cu ele: să privim firele de nisip sau să dăm foc la hârtii?

F.Z: Să inventăm tărâmurii în care firele de nisip spun povestioare celor mai frumoase și domnișoare hârtii. La asta putem folosi lupa în poezie.

Ș.C: Vorbește-mi despre un poet, străin sau român, după care trebuie pus punct nu virgulă.

F.Z: Întrebarea asta mă irită, n-aș vrea să răspund. Spune-i să mă ocolească!

Strofa a II-a

Ș.C: Ce tipă mai tare, geamul sau lemnul?

F.Z: Carnea.

Și ceea ce facem.

Și pagina albă de pe o masă de scris.

Și Instinctul. ►

► **Ș.C:** *Ce părere ai despre o carte de poezii care să nu aibă paginile numerotate?*

F.Z: N-am observat niciodată numerele. Poate că sunt numerotate cu imagini.

Ș.C: *Știu că pentru tine chiar și piatra poate fi o carte de poezii. Spune cum de ai răsfoit-o?*

F.Z: Te referi probabil la Cartea Pietrei, un proiect la care am lucrat împreună cu artistul vizual Francisc Chiuariu într-o rezidență de zece zile la Palatul Mogoșoaia.

Răsfoind piatra m-am impregnat cu mirosuri și senzații, cu gusturi și sunete, toate transformate psihic în cuvinte. De câte ori întorc capul, găsesc mirosul de ciment pe umăr. Din acest punct încep (răs)foirile mele poetice.

Încă mai lucrez la Cartea Pietrei, nu am scăpat de mirosul de ciment. Așa am scris și „jurnalul pe ciment” din

Eua, așa a apărut și bărbatul mort din mine. Și câte senzații vor mai apărea dând pagina în Cartea Pietrei...

Vers italic

Ș.C: *Stop joc: Ce poți face odată ajuns în ciocul unei macarale? Dar atunci când realizezi că ești într-adevăr fluturile care visează toate astea?*

Apropo, cât poate aștepta un fluture până să devină vultur?

F.Z: Nu știu de ce văd această imagine învăluită în praf. Praf, praf, praf. Dar parcă și strălucește. Ceea ce înseamnă că există acolo un dram de perfecțiune. Adică de VIS. Când visezi tot ce ți se întâmplă spui că e realitate. Când visezi tot ce ți s-ar putea întâmpla spui că e viitor. Ne place să visăm și să-i găsim visului tot felul de scuze.

Dar mai există și o altă dimensiune, atunci când vrei să delimitezi clar visul de realitate și le amesteci, și le inversezi

și le muți și...zadarnic.

Ultima strofă

Ș.C: *euflorina este o stare?*

F.Z: Euflorina e o stare dar e și o nestare. E mai mult de-atât. E ceva VIU și chinuitor dar mereu foarte plăcut, ca poezia la primele întâlniri romantice. Când am descoperit-o a fost ca și cum am trecut de pe o parte a unui abis spre o altă parte a prăpastiei. Amândouă duceau la mine. A fost ca și cum am ajuns în vârful unei scări care nu se sprijinea pe nimic dar pe care eu pluteam inconștient și ușor.

Anyway, mie mi-a plăcut și nueuflorina.

Ș.C: *Există și alte momente, în afara celor ploioase, în care poeta Florina Zaharia deschide umbrela?*

F.Z: Și umbrela este o stare. Și un accesoriu „very fashionable” în poezie. Ploaia nu mi-a plăcut niciodată dar am iubit umbrelele cu bu-

line, cu maimuțoi sau cu flori. Colorate sau alb-negru. Au fost momente când purtând o umbrelă în mână nu mi-a mai fost frică de nimic. Au fost și clipe când purtând o umbrelă în întuneric s-a făcut lumina de care aveam nevoie. Umbrela are însușirile unui instinct, pot să închid ochii și totuși să merg perfect pe o sârmă umedă.

Ș.C: *Poți să umeri până la zece în poezie?*

F.Z:

1. eua
2. carne și oase
3. renunțări
4. mama
5. marea
6. diminețile
7. stările contradictorii
8. trupul
9. timpul
10. când ți-e dor

Morală

Ș.C: *Există note muzicale care încă nu au fost puse pe portativ?*

F.Z: Cuvintele încă se mai pot inventa. Deci și notele muzicale...

Manuela-Elena Dragoș

În fiecare an Casa Corpului Didactic Dâmbovița organizează în parteneriat cu Liceul Tehnologic “Nicolae Ciorănescu” din Târgoviște, Simpozionul Județean “Pledoarie pentru carte” pentru a sărbători Ziua Mondială a Cărții și a Dreptului de Autor. Această acțiune, inițiată de Manuela Dragoș, bibliotecarul Casei Corpului Didactic și Florentina Tița, bibliotecarul Liceu-

Pledoarie pentru carte

**„Săptămâna altfel”
sub semnul Zilei
Mondiale a Cărții**

lui “Nicolae Ciorănescu”, gramul “Să știi mai ajunsă la cea de-a IV-a ediție, face parte din pro-

suită de activități dedicate cărții, lecturii și bibliotecii.

La eveniment au participat ca invitați: profesor Aurora Solomon, directorul Casei Corpului Didactic, Profesor Marian Curculescu, inspector activități școlare și extrașcolare din partea Inspectoratului Școlar Județean, bibliotecar Pavelica Pârvulescu, Biblioteca Județeană „I.H. Rădulescu” și reprezentanți ai Societății Scriitorilor Târgovișteni. ►

La Pucioasa: Festivalul „Primăvara albastră”

În perioada 22-24 mai 2013 s-a desfășurat la Centrul Cultural din stațiunea Pucioasa Festivalul Concurs de Cultură și Literatură „Primăvara Albastră”, seria a II-a, ediția a X-a, având în componență secțiunile Poezie, Proză scurtă, Jurnalism, Teatru scurt, Istorie și critică literară.

Conducerea ediției de anul acesta s-a compus din Ioan Marinescu - directorul festivalului, Dănuț Bădoiu - director adjunct, Luminița Gogoiu - director executiv și prof. dr. George Coandă - președintele și inițiatorul festivalului.

În cadrul manifestării s-au derulat diverse acțiuni: expoziții, lansări

de carte, vernisaje, spectacole artistice.

S-au făcut pelerinaje la Centrul Ecumenic din Vulcana-Băi și la Rezervația Naturală a Parcului „Bucegi” din Moroeni și a avut loc o ședință a cenaclului literar „Luceafă-

rul” din Pucioasa, în care s-au făcut prezentări din creațiile festivalului.

La această acțiune a fost prezent și un grup de scriitori, membri ai Societății Scriitorilor Târgovișteni, în frunte cu președintele acestuia,

prof. Mihai Stan.

Au participat elevi și oameni maturi, încă iubitori ai literaturii.

Amănunte despre desfășurarea concursului în numărul viitor.

Ion Iancu Vale

► Manifestarea a cuprins activități de tip concurs: „Pledoarie pentru carte” – eseu, afișe și mesaje Pro Lectora, recitări, la care au participat 65 de elevi din 14 licee și 6 școli gimnaziale ale județului, o sesiune de comunicări și referate pentru bibliotecarii școlari Cartea, lectura, biblioteca – trecut, prezent și viitor, un program artistic prezentat de elevii Liceului Tehnologic „Nicolae Ciorănescu” din Târgoviște, la care s-au adăugat intervențiile membrilor Societății Scriitorilor Târgovișteni: George Coandă, Ion Iancu Vale, Vali Nițu și Constantin Voicu.

Pentru a atrage atenția asupra

importanței pe care o are cartea, ca factor al dezvoltării armonioase a personalității omului enumerăm câteva din prezentările bibliotecarilor care au avut loc în cadrul sesiunii de comunicări:

■ Magdalena Popa, Cartea și biblioteca în contextual exploziei informaționale

■ Carolina Șerban, Cuvântul ieri, cuvântul azi... cuvântul mâine

■ Maria Neblea, Povestea unui nume

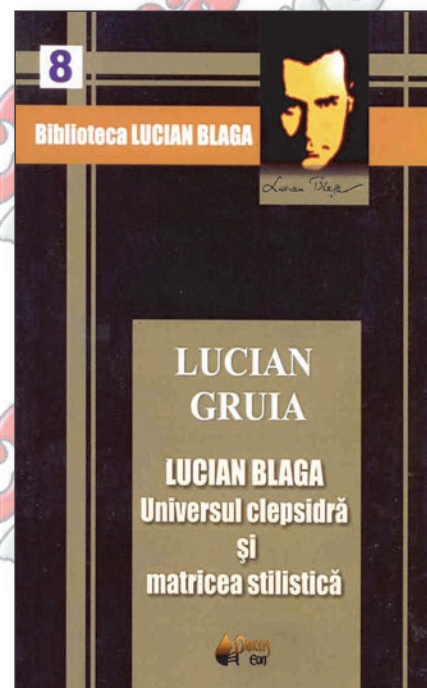
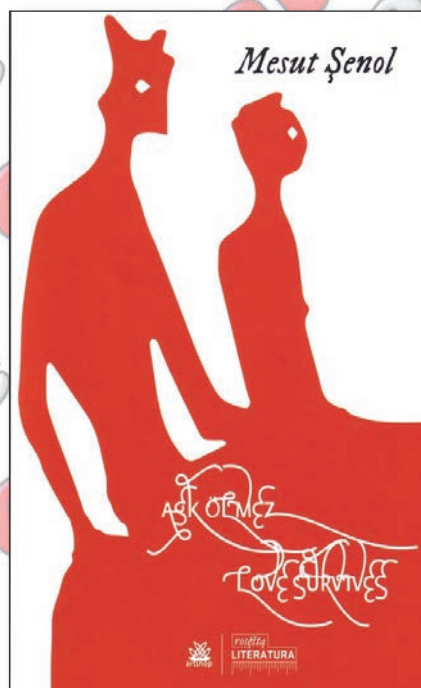
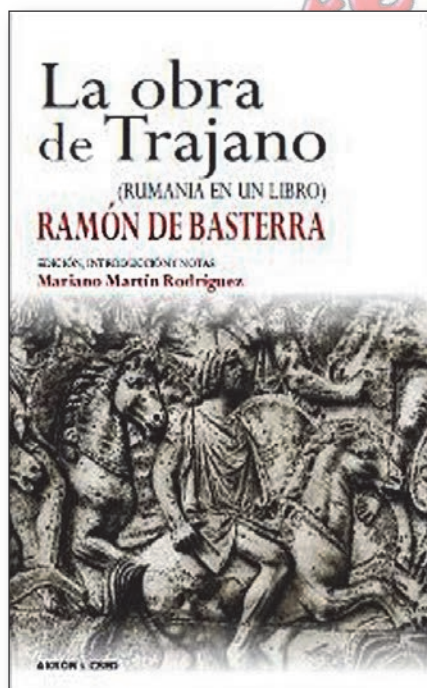
■ Gabriela Stroescu, Biblioteca spațiu al culturii

■ Magdalena Olteanu, Biblioteca școlară - siguranță și încredere

În cadrul sesiunii s-au înscris, pentru a dezbate problema uni-

versului culturii, al cărții și lecturii: eleva Diana Ștefani de la Școala „Vasile Cârlova” din Târgoviște și bibliotecarii: Maria Calomfirescu, Daniela Mihai, Alexandra Mihaela Dumitra, Cătălina Săvulescu iar biobiblioteca Dana Monea a prezentat unele exemple de bune practici dezvoltate în Centrul de Documentare și Informare al Liceului Teoretic „Mihai Viteazul” din Vișina.

La finalul activității, după juriizare, elevilor li s-au înmănat diplome și premiile a constat în cărți din partea Liceului Tehnologic „Nicolae Ciorănescu”, Bibliotecii Județene „Ion Heliade Rădulescu” și Casa Corpului Didactic Dâmbovița.

Cărți noi în biblioteca revistei Climate literare

